

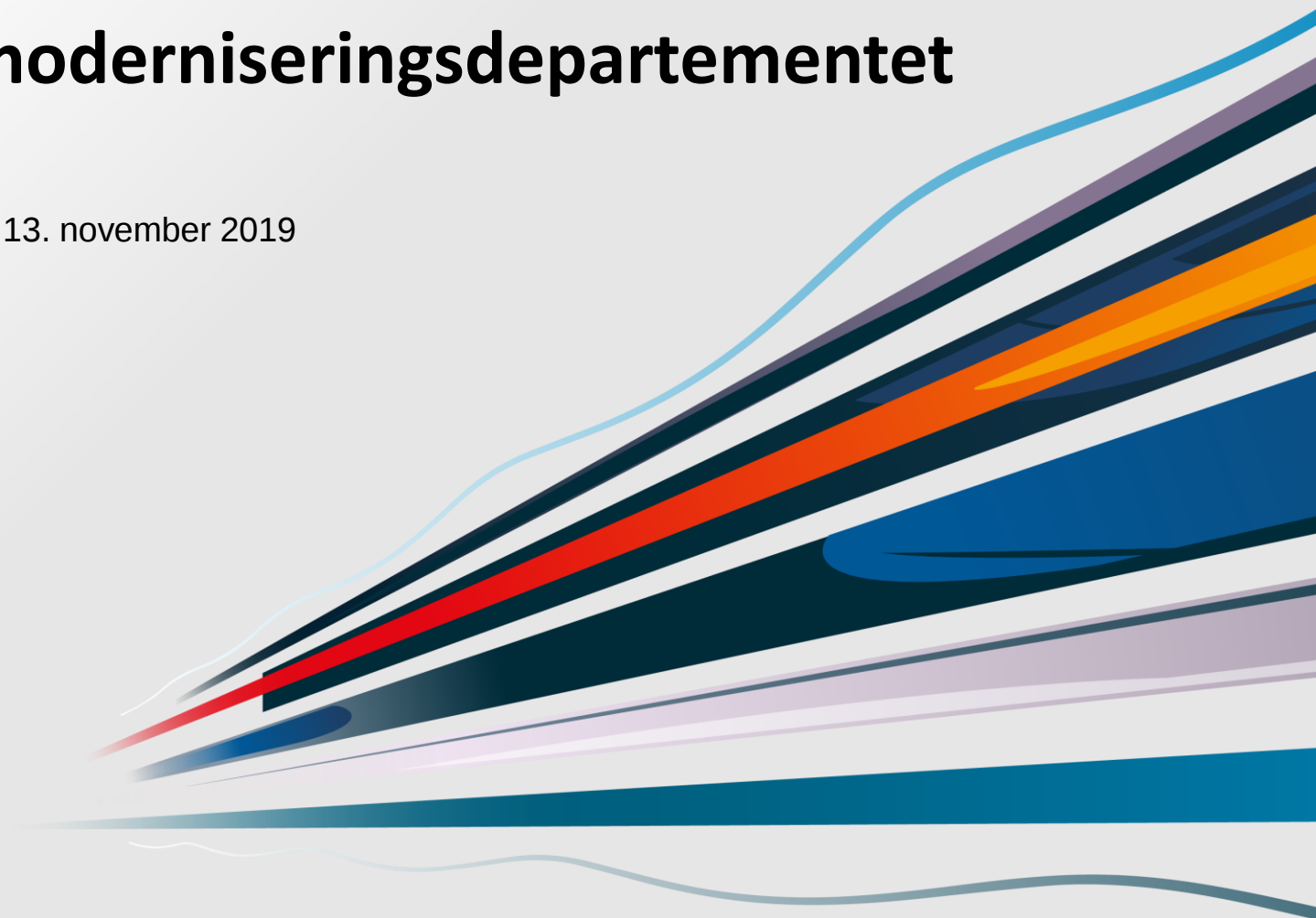

Kommunal- og
moderniseringsdepartementet

Nytt fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Avdelingsdirektør Bjørn Casper Horgen

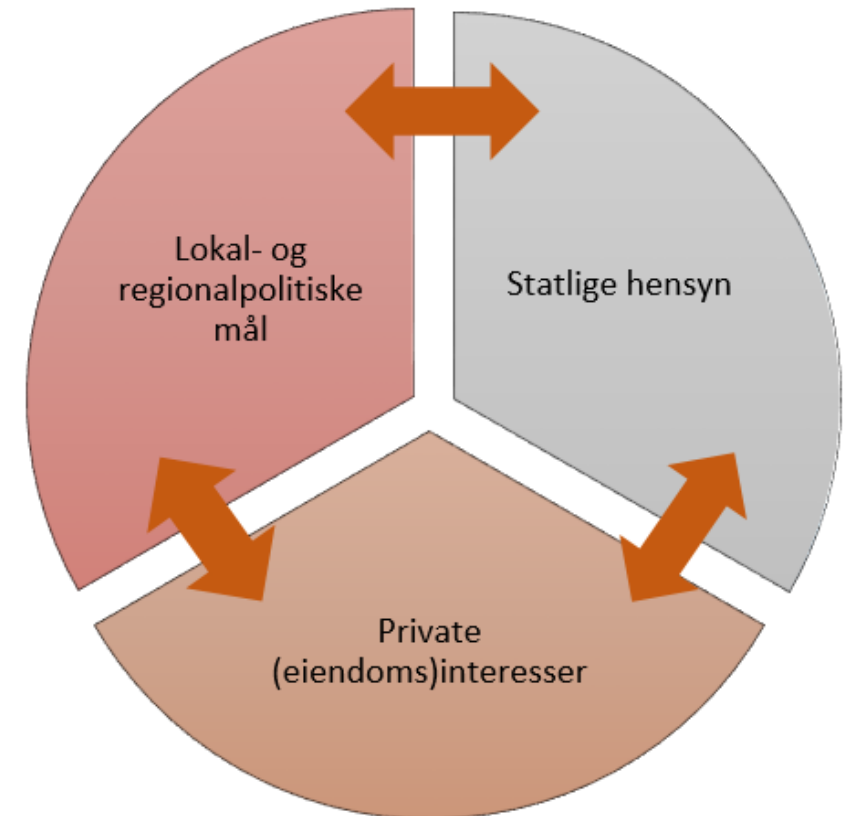
Plan- og bygningslovskonferanse for Troms, Tromsø 13. november 2019

Hovedmålene for planleggingen

Pbl gir rammer for demokratiske beslutninger, konfliktløsninger, juridiske virkninger og gjennomføring.

- En felles arena for sektorer og interesser: hvor kartlegging og avveining mellom hensyn skal skje
- Ambisjoner om samordning og helhetsvurderinger
- Bærekraftig utvikling
- Utvikling skal skje gjennom plan – ikke sporadiske enkeltavgjørelser
- Politisk styring: planlegging som redskap for folkevalgte forsamlinger (medvirkning)
- Balansere lokaldemokratiet – nasjonalt demokrati – og private interesser (fellesskapsinteresser, byrdefordeling, effektivitet)
- Forene samfunnsplanlegging og arealplanlegging
- Fleksibilitet, effektivitet, enkel å bruke

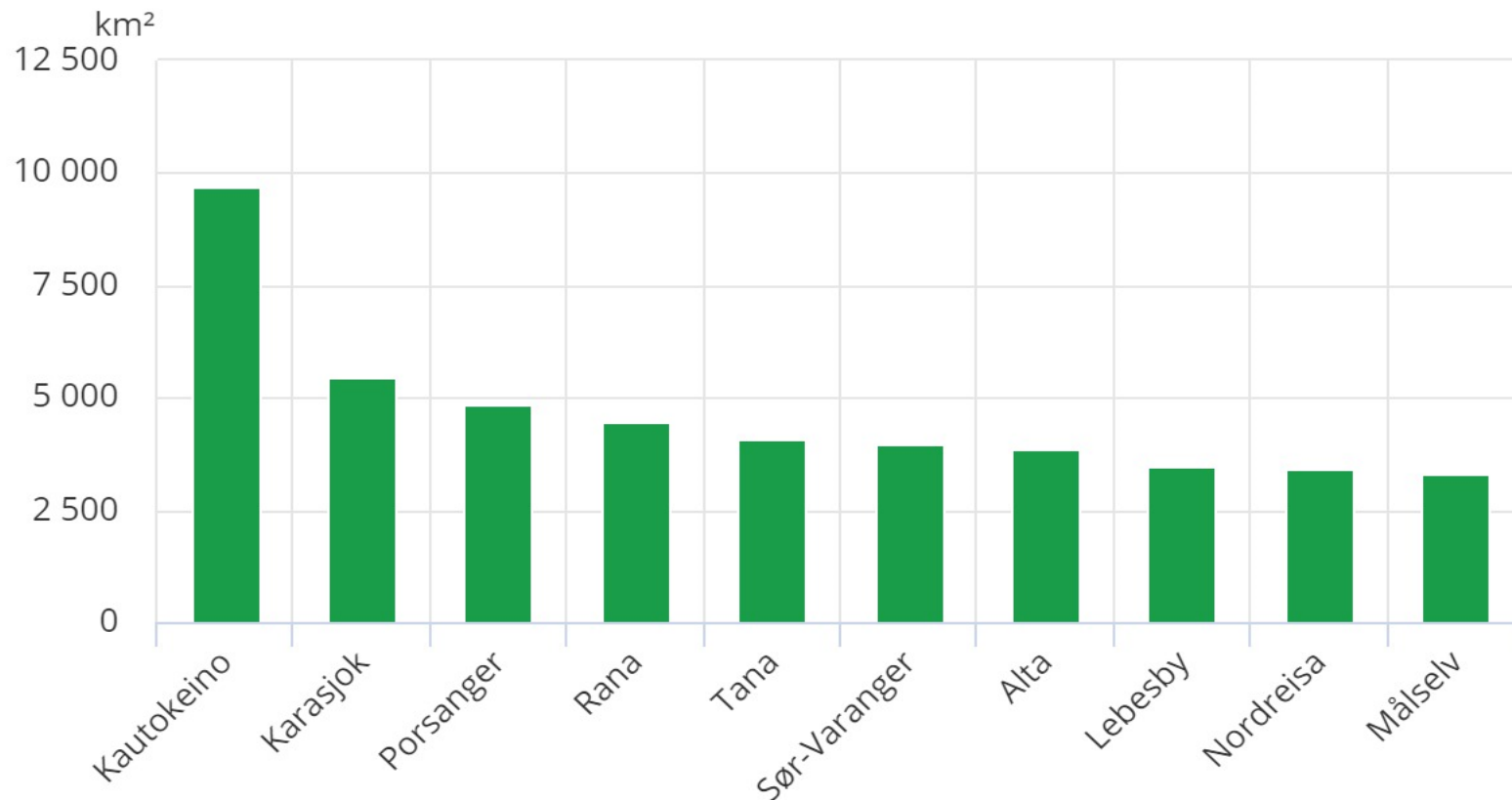

Arealressurser og planstatistikk

Foto: Bjørn Casper Horgen

Store arealressurser - de største kommunene i Norge

De største kommunene, etter areal i km²

Finnmark 48 631 km²

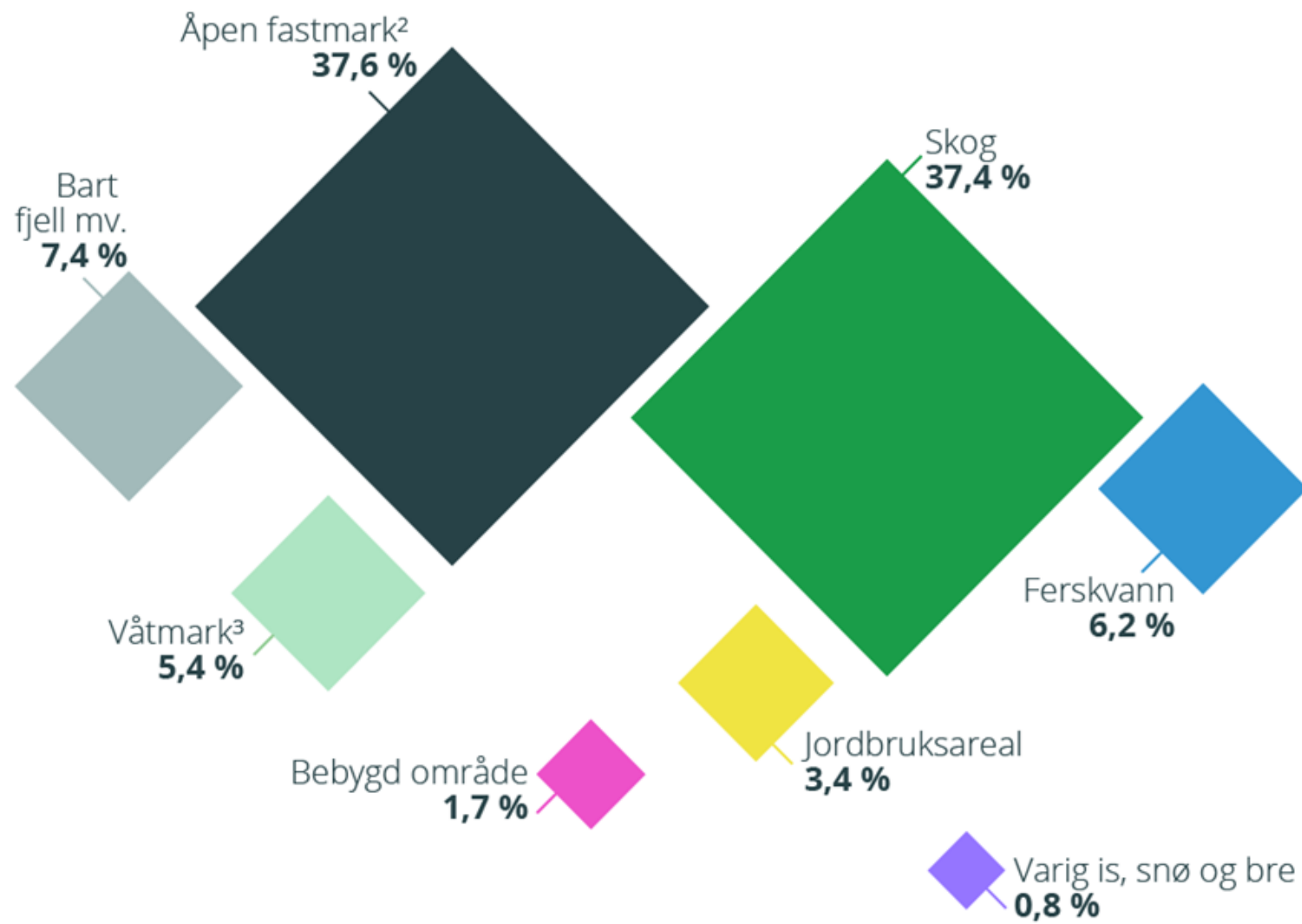
Troms 25 878 km²

Danmark 42 430 km²

Kilde: SSB.

Kilde: Areal av land og ferskvatn, Statistisk sentralbyrå

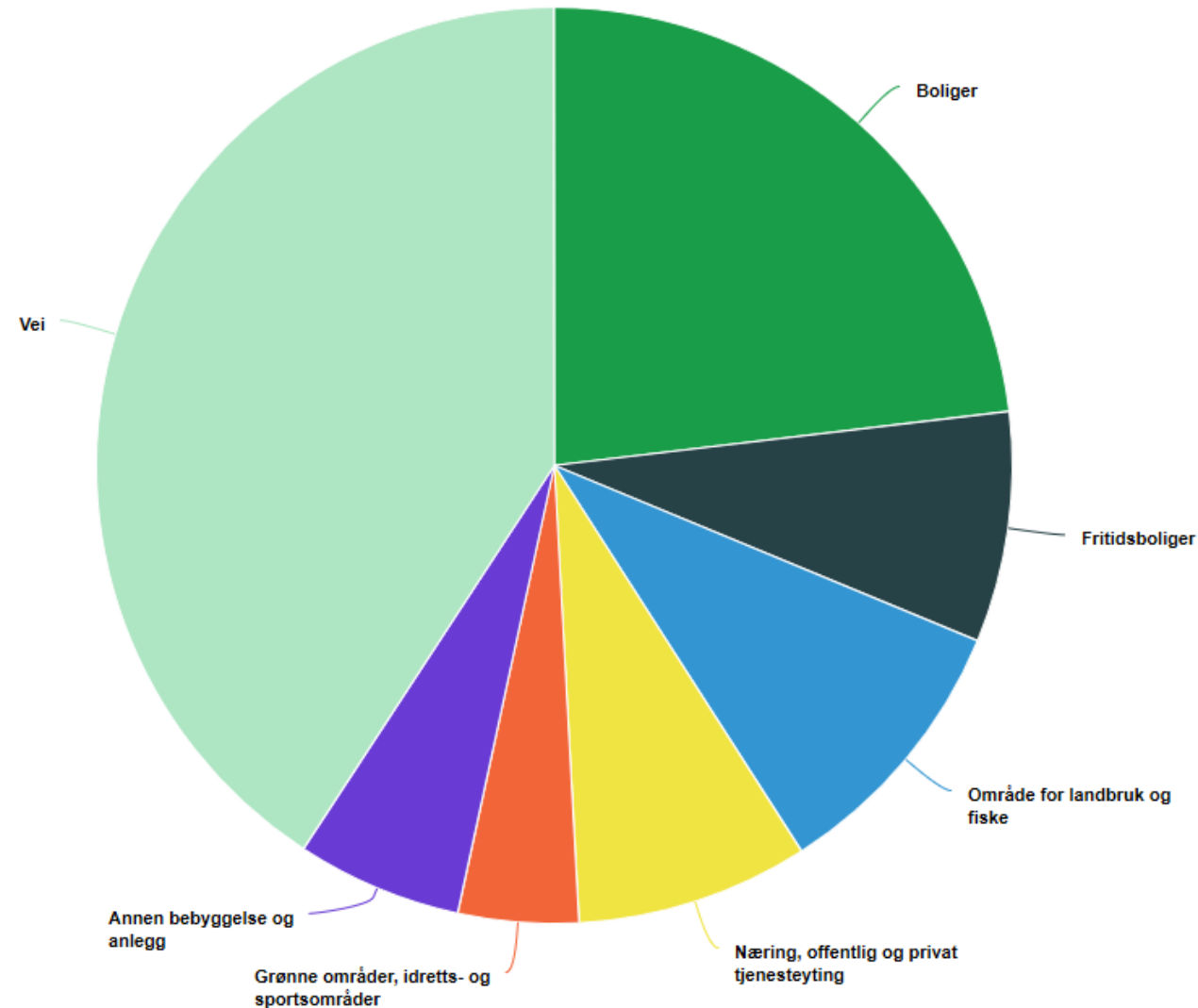
Arealtyper for Norge¹

Kilde: Arealbruk og arealressurser, SSB.

Fordelingen av det bebygde arealet

Bebygdt område
1,7 %

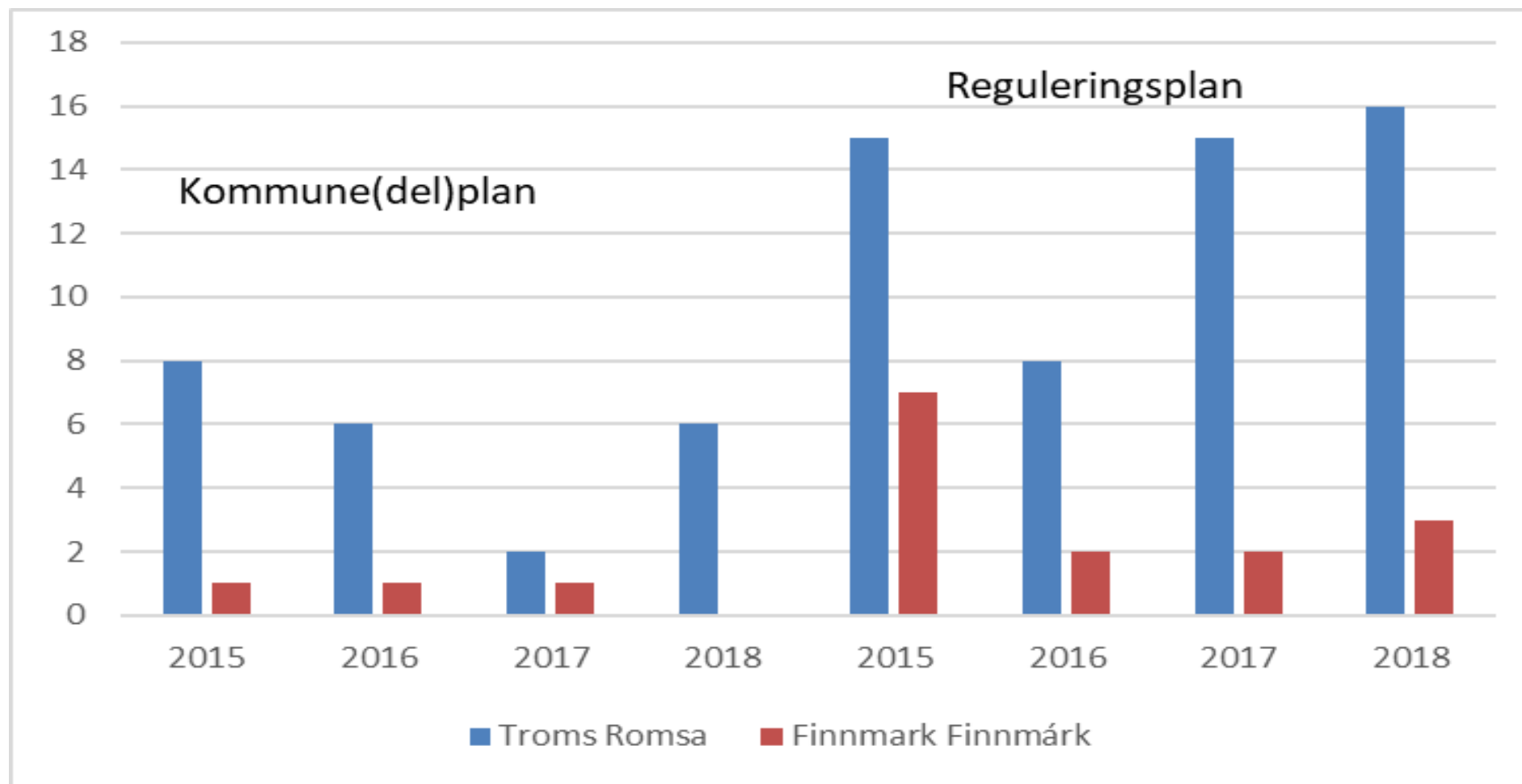
Kilde: SSB.

Omfang plan- og byggesaksbehandling

	Reguleringsplaner vedtatt i alt (antall)	Andel av reguleringsplanene som ble møtt med innsigelser (prosent)	Byggesøknader i alt behandlet (antall)	Andel av innvilgete byggesøknader som skjer gjennom vedtak om dispensasjon fra plan (prosent)
	2018	2018	2018	2018
EKA19 Troms Romsa	52	27	2 461	26
EKA20 Finnmark Finnmárk	27	10	1 076	15

Kilde: Kostra, SSB.

Antall planer møtt med innsigelse 2015-2018

Mottatte innsigelsessaker 2019 i KMD

- Harstad: Områderegulering for Sørlimarka skyte- og øvingsområde. Innsigelse fra Forsvarsbygg mot regulering av trase for skiløype i konflikt med Forsvarets bruk av området
- Alta: Detaljregulering for Jordfallet massetak. Mattilsynet har innsigelse pga. konflikt med drikkevannskilde.

Innsigelsessaker avgjort av Regjeringen Solberg, per 26.09.2019

Kvalsund (Finnmark)	R – Ulveryggen og Nussir	REIN: Oppstart av gruve – strid med beite og kalvingsland, trekk- og flyttleier Sametinget: Plan gir for dårlig beslutningsgrunnlag for reindriften	20.3.14	IF
Harstad/Kvæfjord (Troms)	R – drikkevannskilden Storvann nord	Mattilsynet: Planbestemmelser om arealutnytting i nedslagsfeltet.	27.2.15	DF
Karlsøy (Troms)	K – arealdel for Karlsøy	REIN: Alpinanlegg i konflikt med reindriftsinteresser. FM: Turistanlegg/rorbuer i konflikt med friluft-, landskaps- og naturinteresser i strandsonen.	15.6.15	DF
Karlsøy (Troms)	R – fylkesveg 863 Lagsundforbindelsen	REIN (FM): Veg, ferjeleie og masseuttak i konflikt med reindriftsinteresser. Spørsmål om innsigelsesretten er i behold.	17.6.15	IF
Tromsø (Troms)	KDP – Ramfjord	RA, Sametinget: Hensynssone E8 østre trasé, kulturminner SV: E8, samfunnsøkonomiske kostnader FM: E8, naturmangfold Næringsområde N1, reindrift	23.7.15	IF

Nordreisa (Troms)	K – Arealdel for Nordreisa 2014-2026	FM: Forslag til område for råstoffutvinning i strid med reindriftsinteresser og miljøhensyn.	9.12.15	DF
Lenvik kommune (Troms)	KDP – del av interkommunal kommunedelplan for kystsonen	FM: Akvakulturområde i konflikt med naturmangfold (genetisk påvirkning av villaks, lakselus).	Lenvik 9.8.16	IF
Tranøy (Troms)	KDP – interkommunal kommunedelplan for kystsonen – omfatter også 11 andre kommuner uten innsigelser.	Forsvarsbygg: Akvakulturområde i konflikt med skyte- og øvingsfelt. Kystverket og Fdir: Akvakulturområde i konflikt med fiskeriinteresser.	26.9.16	TF
Harstad (Troms)	Reguleringsplan for Hinnøy Golfklubb, 18-hulls golfbane	FM: Innsigelse ut fra hensynet til naturmangfold	30.09.16	TF
Vadsø (Finnmark)	R – Detaljregulering Kaigata 2	FK: Høyder, estetikk, kulturminnehensyn	06.02.18	IF

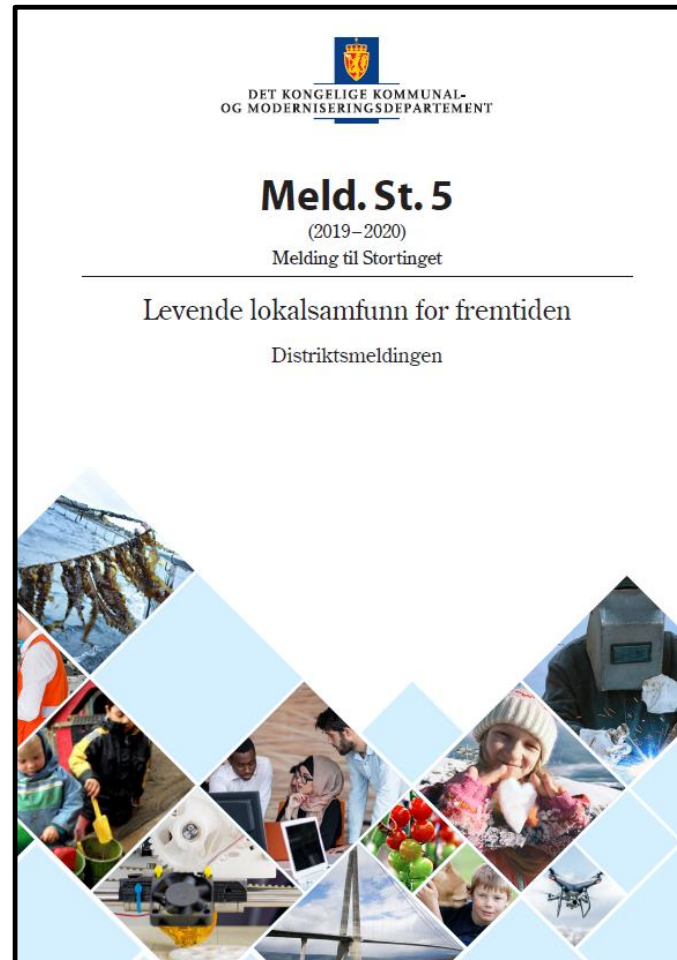
Sentrale føringer for planleggingen

Levende lokalsamfunn for fremtiden (2019) Berekraftige byar og sterke distrikt (2016)

Regjeringen er opptatt av at det skal være mulig å opprettholde levende lokalsamfunn i hele Norge.

For distriktspolitikken er ressursbasert næringsliv et viktig stikkord

Både i meldingene fra 2016 og 2019, og i Nasjonale forventninger 2019-2023

To NOUer skal lages i kjølvannet av distriktsmeldinga:

- Utfordringer i distriktene med en stadig aldrende befolkning
- Næringslivets betydning for levende og bærekraftige lokalsamfunn i distriktene

Foto: Bjørn Casper Hørgen

Forventningene til fylkesmennene på arealområdet

- 1

Brev om fylkesmennenes medvirkning og behandling av saker etter pbl 03.09.2019

- Plansakene må behandles så raskt og effektivt som mulig, slik at viktige tiltak som boligutbygging og næringsutvikling ikke blir unødig forsinket.
- Regjeringen legger stor vekt på lokaldemokratiet i plan- og bygningssaker, samtidig som viktige nasjonale hensyn skal ivaretas.
- Fylkesmennenes medvirkning i den kommunale arealplanleggingen er viktig for ivaretagelsen av de nasjonale og vesentlige regionale hensynene.

Forventningene til fylkesmennene på arealområdet - 2

Brev om fylkesmennenes medvirkning og behandling av saker etter pbl

- Fylkesmennene må bidra aktivt med informasjon og faglige råd i den kommunale planleggingen, og vurdere innsigelse når nasjonale og vesentlige regionale hensyn blir tilsidesatt.
- Føringerne gjelder også når fylkesmannen vurderer klage og klageinstansen skal legge stor vekt på hensynet til det kommunale selvstyre ved prøving av det frie skjønn.
- Nasjonale og viktige regionale interesser skal ivaretas av kommunene i planleggingen. Medvirkning i kommunens planarbeid er derfor en viktig oppgave for fylkesmennene også fremover.

.

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023

Vedtatt ved kongelig resolusjon 14. mai 2019

 Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Nynorsk

Nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging 2019–2023

Vedteke ved kongeleg resolusjon 14. mai 2019

 Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Engelsk

National expectations regarding regional and municipal planning 2019–2023

Established by Royal Decree of 14 May 2019

 Ministry of Local Government and Modernisation

Nordsamisk

Našunála vuordámušat regionála ja gielddaid plánemii 2019–2023

Mearriduvvon gonagaslaš resolušuvnna vuodul miessemánu 14.b. 2019

 Gielda- ja ođasmahttimdepartemeanta

Sørsamisk

Nasjonaale veantadimmieh regionaale jih tjielten soejkesjæmman 2019–2023

Gáikan resolušjorjnen baaktoe miederamme maavnesen 14. b. 2019

 Tjielte- jih orrestehmedepartemente

Lulesamisk

Nasjávnnálasj vuorddemusá regionála ja suohkanij pládnabargguij 2019–2023

Mierreduvvam gánágisá resolušávná baktu moarmesmánu 14. bieje 2019

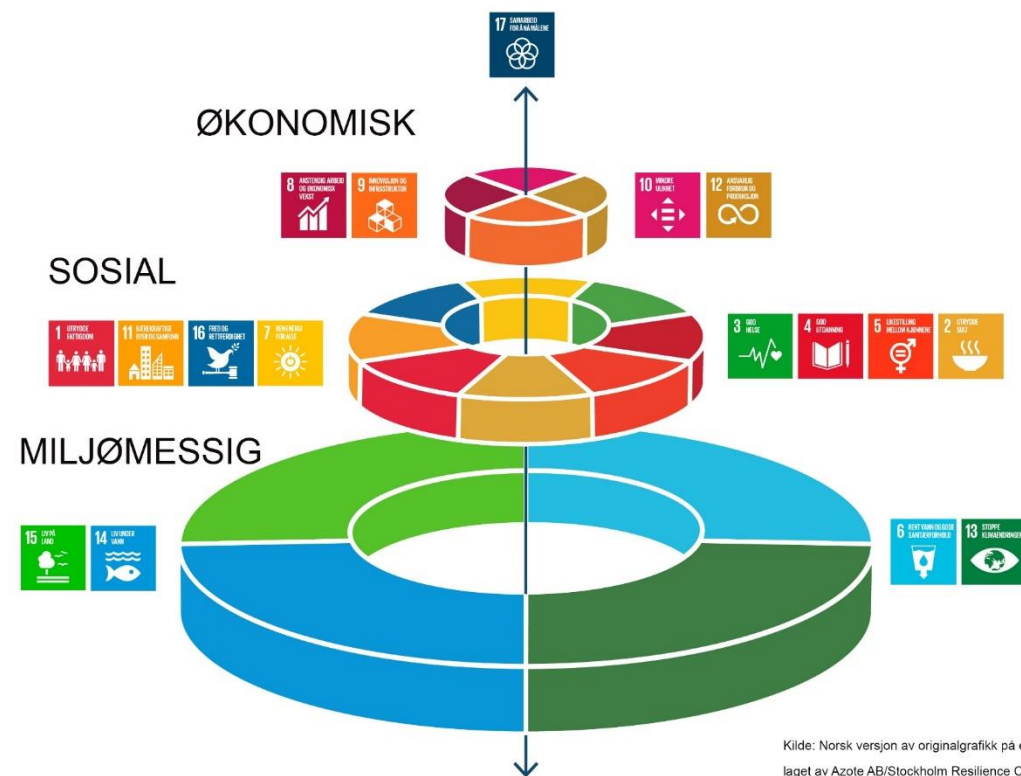
 Suohkan- ja ádásmahttemdepartemeanta

"Regjeringen vil styrke
fylkeskommunene og
kommunenes
samfunnsutviklerrolle.
Planlegging sentralt verktøy. "

"Samtidig styrker
regjeringen det lokale
selvstyret i planleggingen.
Det betyr at
fylkeskommunene og
kommunene får økt ansvar
for å sikre nasjonale og
viktige regionale interesser."

Regjeringens fire hovedmål

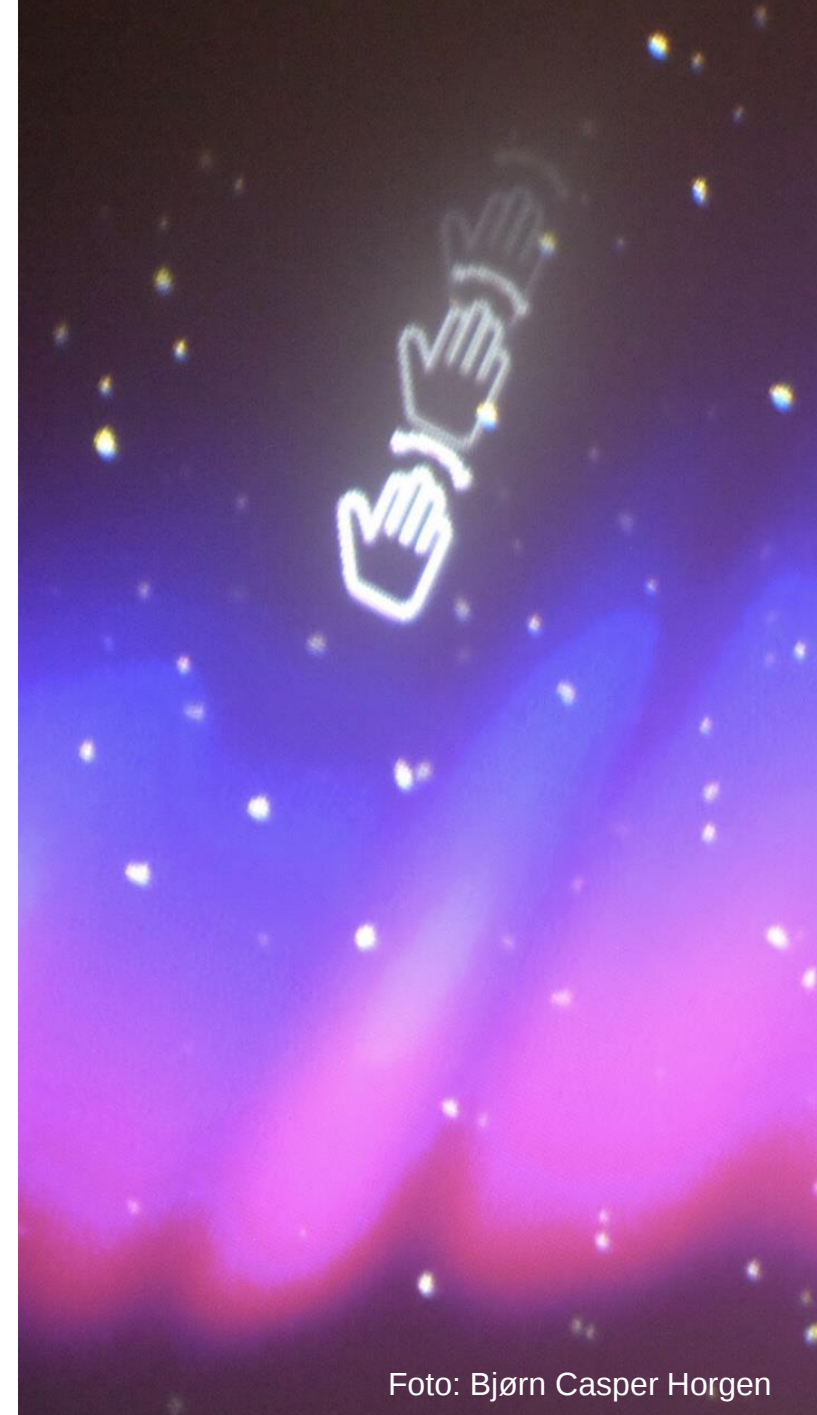
- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

Ressursbasert næringsutvikling gjennom

Aktiv forvaltning av natur- og kulturminneverdier

- Fylkeskommunene og kommunene identifiserer og tar hensyn til viktig naturmangfold, friluftslivsområder, overordnet grønnstruktur, kulturhistoriske verdier, kulturmiljø og landskap i planleggingen. Samlede virkninger tas hensyn til.
- Fylkeskommunene og kommunene legger til rette for verdiskaping og næringsutvikling i alle deler av landet og [...].
- Fylkeskommunene og kommunene legger til rette for gode leveområder for ville, pollinerende insekter gjennom planleggingen og drift av arealer.

Ressursbasert næringsutvikling - Landbruk

- Fylkeskommunene og kommunene legger til rette for økt verdiskaping og nye grønne næringer innenfor jord- og skogbruk.
- Fylkeskommunene og kommunene sikrer viktige jordbruksområder og kulturlandskap i landbruket gjennom langsiktige utbyggingsgrenser.
- Utbyggingsløsninger som kan redusere nedbygging av dyrka mark vurderes i samsvar med det nasjonale jordvernmålet.

Ressursbasert næringsutvikling – Fiskeri og havbruk

- Fylkeskommunal og regional planlegging er viktig for å sikre fiskeri- og havbruksnæringens langsiktige arealbehov
- Fylkeskommunene og kommunene bør avsette tilstrekkelige areal til ønsket vekst i oppdrettsnæringen gjennom oppdaterte planer, som også ivaretar miljøhensyn og andre samfunnsinteresser.
- Strategier for utvikling av havbruk utenfor kysten skal inngå i planene

Ressursbasert næringsutvikling - Reindrift

- Fylkeskommunene og kommunene legger vekt på å bevare naturgrunnlaget for samisk kultur og næringsutvikling.
- Planleggingen sikrer reindriftens arealer samtidig som hensynet til reindriften veies opp mot andre samfunnsinteresser.

Ressursbasert næringsutvikling – Reiseliv og fritidsbebyggelse

- Fylkeskommunene og kommunene legger til rette for en bærekraftig utvikling i fjell og utmark og
- har særlig oppmerksomhet rettet mot områder med stort utbyggingspress.
- Dette skjer blant annet ved å fastsette langsiktige utbyggingsgrenser.

Foto: Bjørn Casper Horgen

Ressursbasert næringsutvikling – Mineralressurser

- Fylkeskommunene og kommunene sikrer viktige mineralforekomster i sine planer og avveier utvinning mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser.
- Tilgangen til, og lagring av, byggeråstoffer ses i et regionalt perspektiv.

Bærekraftig areal- og transportutvikling

- Kompakte og klart avgrensede byområder avgrenses gjennom regionale og interkommunale planer
- Høy arealutnyttelse i byer ved fortetting og transformasjon med kvalitet rundt kollektivknutepunkt
- Det legges til rette for sykling og gange i byer og tettsteder
- Videreutvikle transportsamarbeidet på tvers av kommune- og fylkesgrenser

Foto: Bjørn Casper Horgen

Kommunal planlegging

- Plansystem, samordning og samråd
- Planstrategi, samfunnsdel og areal del
- Planlegging i LNFR-områdene
- Planlegging i sjøområdene
- Planlegging i strandsonen

Nasjonale forventninger: Planlegging skal gi tydelig retning for samfunnsutviklingen

- Planstrategier gir politisk prioritering av planinnsatsen
- Kommuneplanens samfunnsdel med overordnet arealstrategi bidrar til at nasjonale og regionale mål tilpasses lokale forhold
- Oppdatert kommuneplanens arealdel effektiviserer reguleringsplaner og enkeltsaker, skaper forutsigbarhet
- Utnytte fleksibiliteten i pbl – unngå flere planer enn nødvendig

Foto: Bjørn Casper Horgen

VEDTAK AV KOMMUNAL PLANSTRATEGI – INNEN ETT ÅR ETTER K-STYRETS KONSTITUERING

RETNINGSGIVENDE

Kommuneplan

BINDENDE

HEL ELLER
DELVIS
REVISJON,
ELLER
VIDERE-
FØRING AV
GJELDENDE
PLAN, VEDTAS
I KOMMUNAL
PLANSTRATEGI

Samfunnsdel

Langsiktige mål og utfordringer
for kommunen som samfunn
og som organisasjon

Kommunedelplan for sektorene

Arealdel

- Arealformål og hensynssoner
- Bestemmelser og retningslinjer
- Beskrivelse m. konsekvensutredning
- Grovmasket eller finmasket – hele eller del av kommunen
- (kommunedelplan)

Tematiske
kommunedelplaner

ÅRLIG RULLERING
AV HANDLINGSDEL

Handlingsdelen: Økonomi-
plan etter kommuneloven,
prioritering av ressurser,
planlegging, samordning

Gjennomføring av tiltak i
samfunnsdel

Spredd bolig-,
fritids-
bolig og
nærings-
utbygging
i LNFR

Område-
regulering

Detalj-
regulering

Detalj-
regulering

Rammetillatelse

Gjennomføring av
arealrettede tiltak

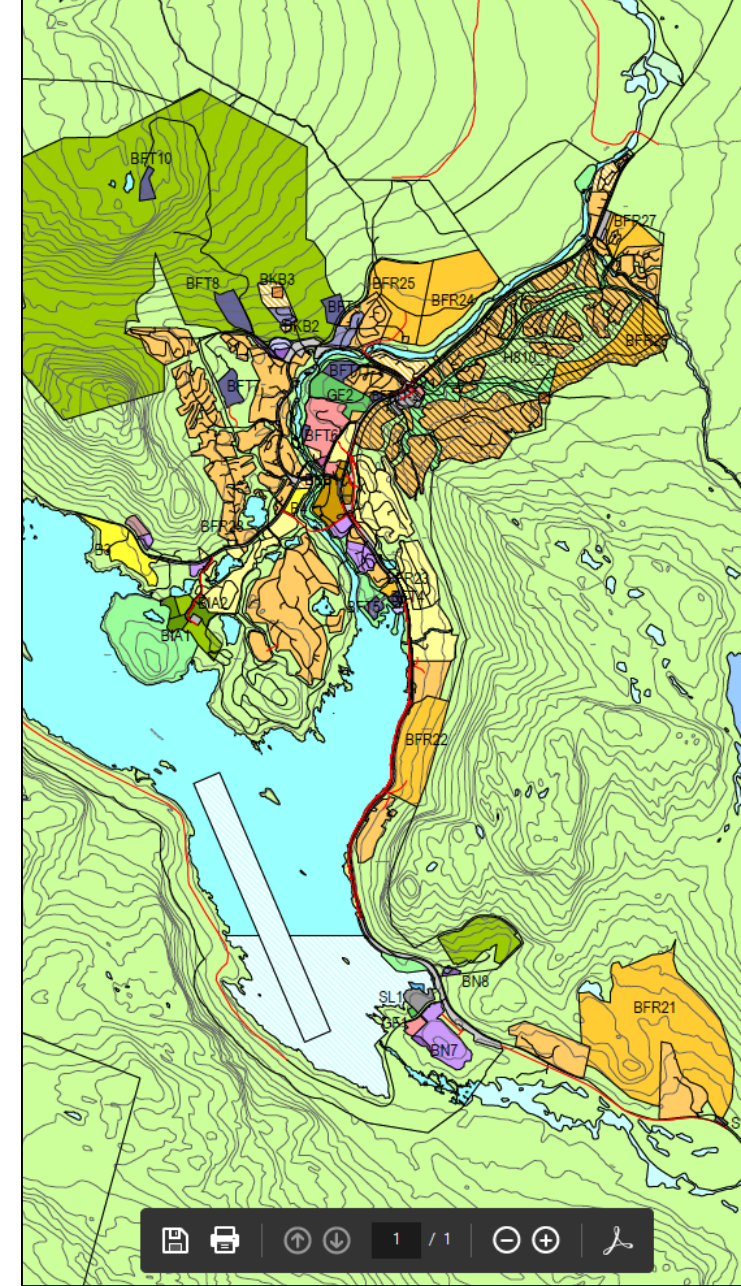
Samordning og interesseavklaring på regionalt nivå

Regionalt planforum:

- Viktig arena for dialog og interesseavklaring
- Tidlig planfase særlig viktig, men også høringsfasen
- God dialog gir bedre planer og færre innsigelser
- Lovpålagt oppgave - må prioriteres av fylkeskommunene OG BRUKES AV KOMMUNENE
- Vi er i gang med å lage veiledning – kommer til våren

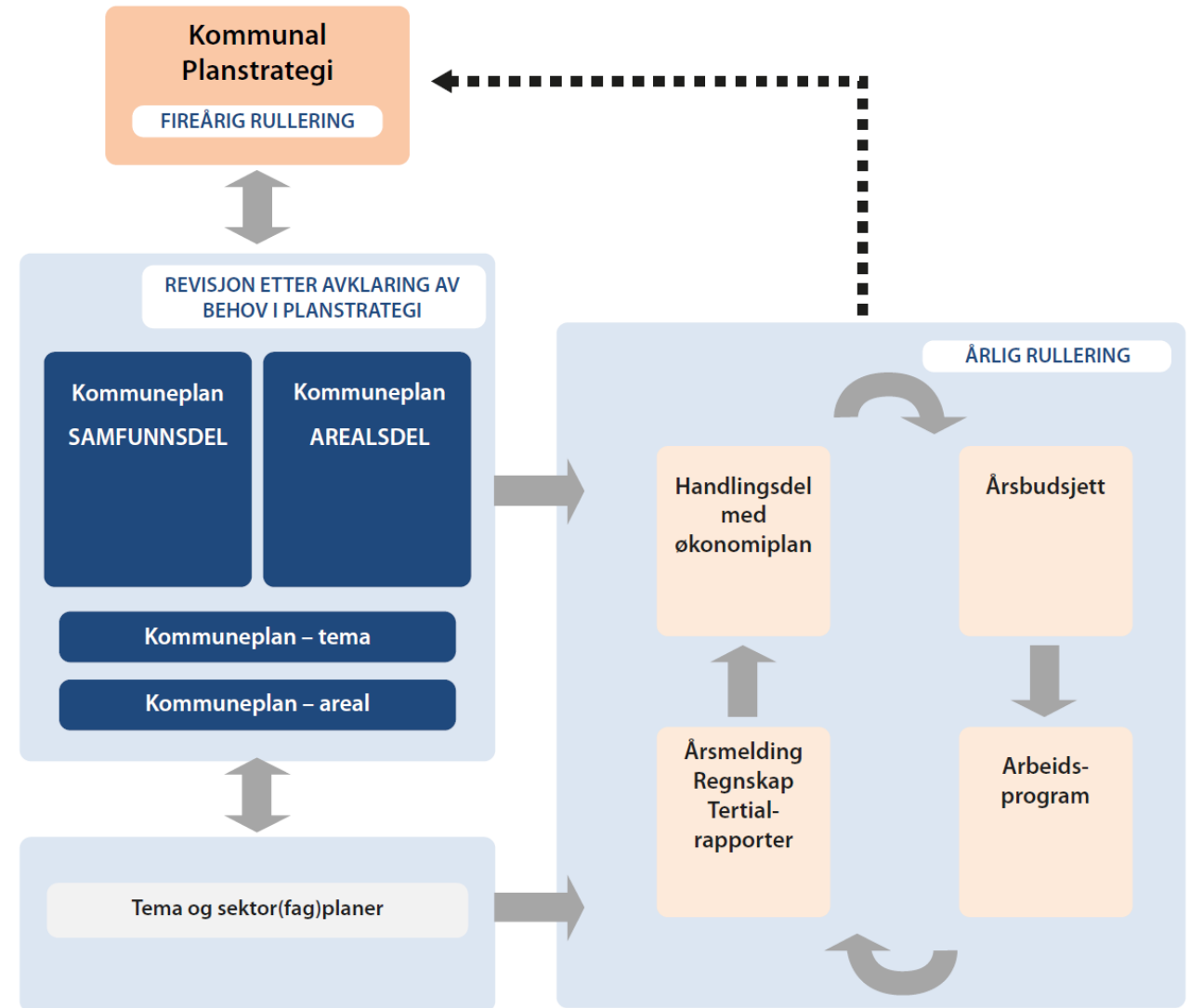
Fylkesmannens samordning:

- Samordningen av statlige innsigelser viktig, avskjæringer brukes lite

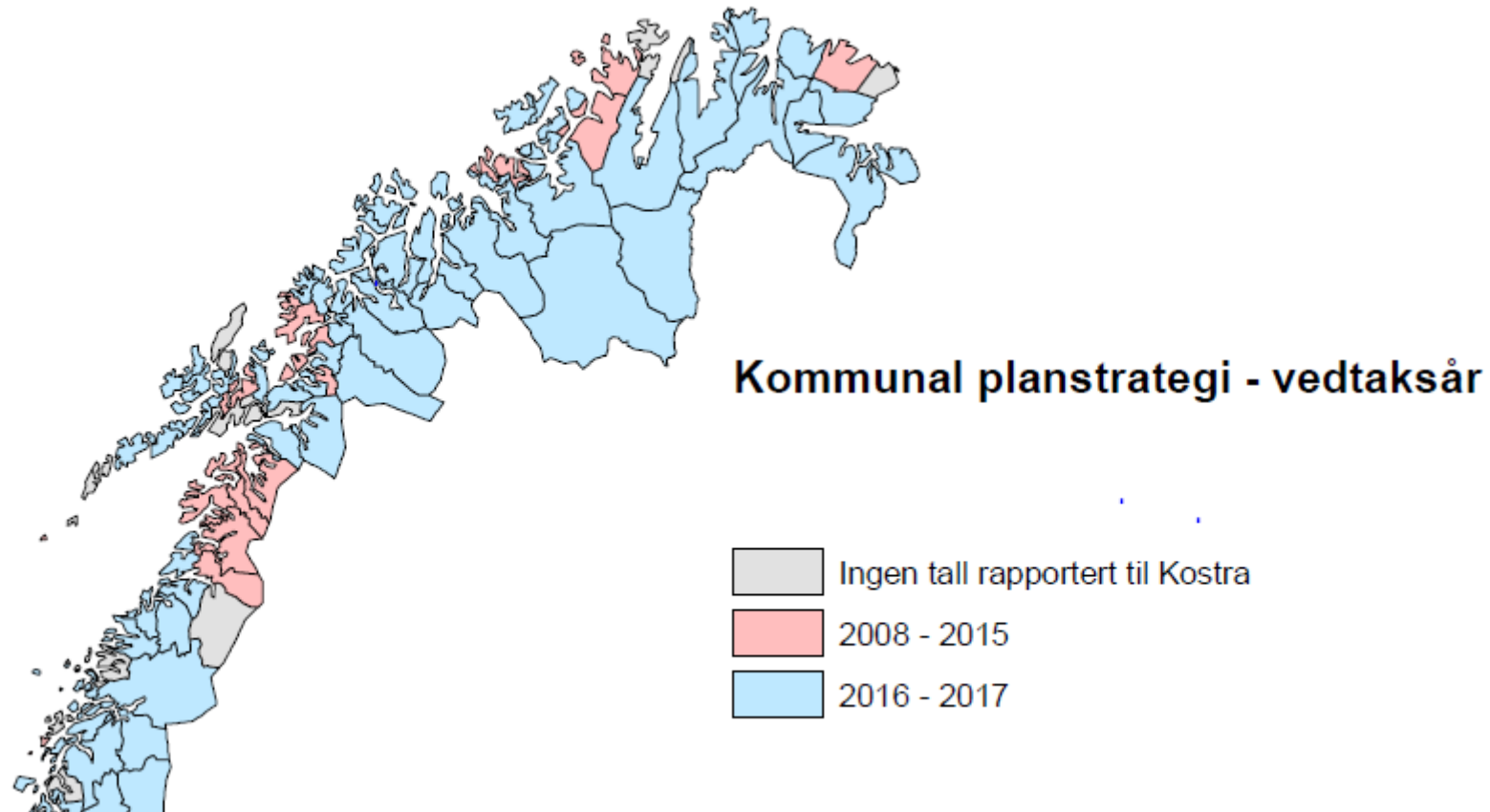
Kommunal planstrategi

- Drøfte kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling
- Prioriterer planaktiviteten – arealdel, samfunnsdel og sektorplaner
- Få formelle krav til medvirkning
- Mulighet for nyvalgte politikere til å møte befolkningen, organisasjoner og interesser
- Vedtas innen 1 år etter konstituering av kommunestyre

Figur 1. Kommunal planstrategi i det kommunale plansystemet.

Oppdaterte planer - planstrategi

Kommuneplanens samfunnsdel

- Politikernes strategier og valg – derfor bør samfunnsdelen vedtas tidlig i kommunestyreperioden (men ingen lovkrav om tidspunkt)
- Kommuneplanens arealdel må bygge på samfunnsdelen
- Langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon.
- Retningslinjer for gjennomføring av mål og strategier
- Kommunens sektorplanlegging bør være forankret i kommuneplanens samfunnsdel eller eventuelt gjennomføres som kommunedelplanlegging
- Kommuneplanen og kommunedelplaner skal ha en handlingsdel.
- Handlingsdelen skal revideres årlig og ses i sammenheng med arbeidet med økonomiplanen jf. § 11-4.
- Nasjonale forventninger 2019: Kommunene utarbeider arealstrategier som del av kommuneplanens samfunnsdel, og legger disse til grunn ved revisjon av kommuneplanens arealdel.

Kommunale arealplaner

- Kommuneplanveileder – under revisjon
- Reguleringsplanveileder – nylig revidert
- Nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister (NPAD)
- Plakater med tegneregler for arealdelen og reguleringsplan, (arealformål og hensynssoner)
- Ny veileder til kartforskriften i 2019
- Fremstilling av regionale arealplaner på kart

Veiledning til forskrift om kart, stedfestet informasjon, arealformål og digitalt planregister

Revidert utgave fra 1. juli 2019, med endringer vedrørende 1. mars 2019.

Formål	SOS-kode	Hex	RGB	CMYK
1. Bebyggelse og anlegg	1001	FFCC99	255-204-0	0-20-100-0
Boligbebyggelse	1110	FFFF99	255-255-153	0-0-40-0
Fritidsbebyggelse	1120	FFCC66	255-204-102	0-20-60-0
Sentrumformål	1130	CC9900	204-153-0	0-20-80-20
Kjøpesenter	1140	CC99CC	204-153-204	0-20-0-20
Foretninger	1150	CC00FF	204-204-255	20-20-0-0
Offentlig eller privat tjenesteyting	1160	FF9999	255-153-153	0-40-40-0
Fritids- og turistformål	1170	9999CC	153-153-204	20-20-0-20
Råstoffutvinning	1200	CC9999	204-153-153	0-20-20-20
Næringsbebyggelse	1300	CC99FF	204-153-255	20-40-0-0
Idrettsanlegg	1400	99CC00	153-204-0	20-0-60-20
Andre typer nærmere angitt bebyggelse og anlegg	1500	FF9933	255-153-51	0-40-60-0
Utsoppformål	1600	99CC99	153-204-153	40-0-20-20
Grav og utemiljø	1700	CC6699	204-153-153	0-40-20-20

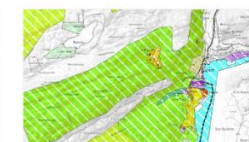
Fremstilling av arealplaner

Informasjon om hvordan arealplaner skal fremstilles og digitalt planregister utformes.

Nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister

Spesifikasjonen inneholder utfyllende informasjon om hvordan arealplaner skal fremstilles og digitalt planregister utformes.

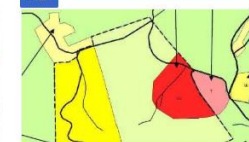

Fremstilling av regionale arealplaner på kart

Tegneregler for plankart og SOSI produktspesifikasjon for regional plan er ferdigstilt og klart til bruk.

Tema

Plan

Kommunens myndighet og plikter i forbindelse med plankart og planregister

En kort oversikt over kommunens myndighet og plikter i forbindelse med plankart og planregister. Teksten er gjenbrukt fra miljøkommune.no.

Utarbeide plankart

Digitalt planregister

Plakater med tegneregler for arealdelen og reguleringsplan

Feltkoder til arealplaner

Tegneregler for arealplaner på Svalbard

AREALFORMÅL BEBYGGELSE OG ANLEGG

Formål	SOS-kode	Eksisterende arealformål			Nytt arealformål		
		Hex	RGB	CMYK	Hex	RGB	CMYK
1. Bebyggelse og anlegg	(1000)						
Bebyggelse og anlegg	1001	FFCC99	255-204-0	0-20-100-0	FFCC99	255-204-0	0-20-100-0
Boligbebyggelse	1110	FFFF99	255-255-153	0-0-40-0	FFFF99	255-255-153	0-0-40-0
Fritidsbebyggelse	1120	FFCC66	255-204-102	0-20-60-0	FFCC66	255-204-102	0-20-60-0
Sentrumformål	1130	CC9900	204-153-0	0-20-80-20	CC9900	204-153-0	0-20-80-20
Kjøpesenter	1140	CC99CC	204-153-204	0-20-0-20	CC99CC	204-153-204	0-20-0-20
Foretninger	1150	CC00FF	204-204-255	20-20-0-0	CC00FF	204-204-255	20-20-0-0
Offentlig eller privat tjenesteyting	1160	FF9999	255-153-153	0-40-40-0	FF9999	255-153-153	0-40-40-0
Fritids- og turistformål	1170	9999CC	153-153-204	20-20-0-20	9999CC	153-153-204	20-20-0-20
Råstoffutvinning	1200	CC9999	204-153-153	0-20-20-20	CC9999	204-153-153	0-20-20-20
Næringsbebyggelse	1300	CC99FF	204-153-255	20-40-0-0	CC99FF	204-153-255	20-40-0-0
Idrettsanlegg	1400	99CC00	153-204-0	20-0-60-20	99CC00	153-204-0	20-0-60-20
Andre typer nærmere angitt bebyggelse og anlegg	1500	FF9933	255-153-51	0-40-60-0	FF9933	255-153-51	0-40-60-0
Utsoppformål	1600	99CC99	153-204-153	40-0-20-20	99CC99	153-204-153	40-0-20-20
Grav og utemiljø	1700	CC6699	204-153-153	0-40-20-20	CC6699	204-153-153	0-40-20-20

Konsekvensutredninger

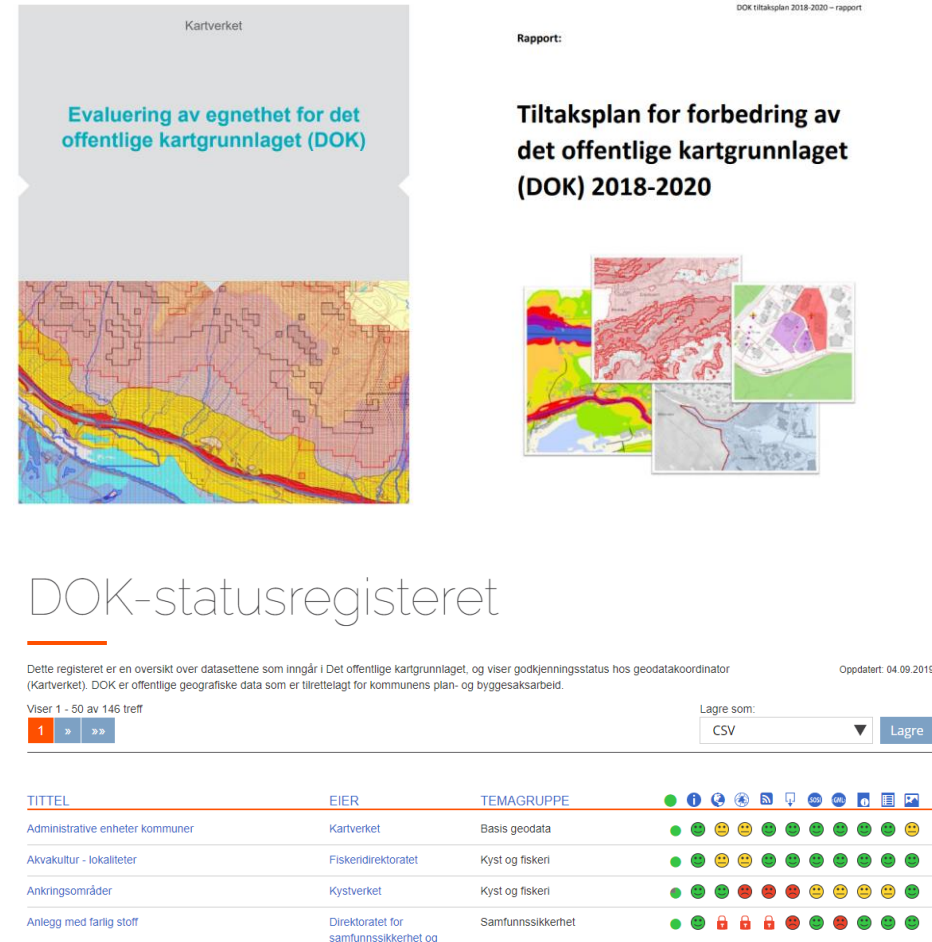
- KLD har ansvar for regelverket knyttet til KU etter sektorlover. Har delegert mye til Miljødirektoratet.
- KMD har ansvar for regelverket knyttet til KU til planer etter pbl.

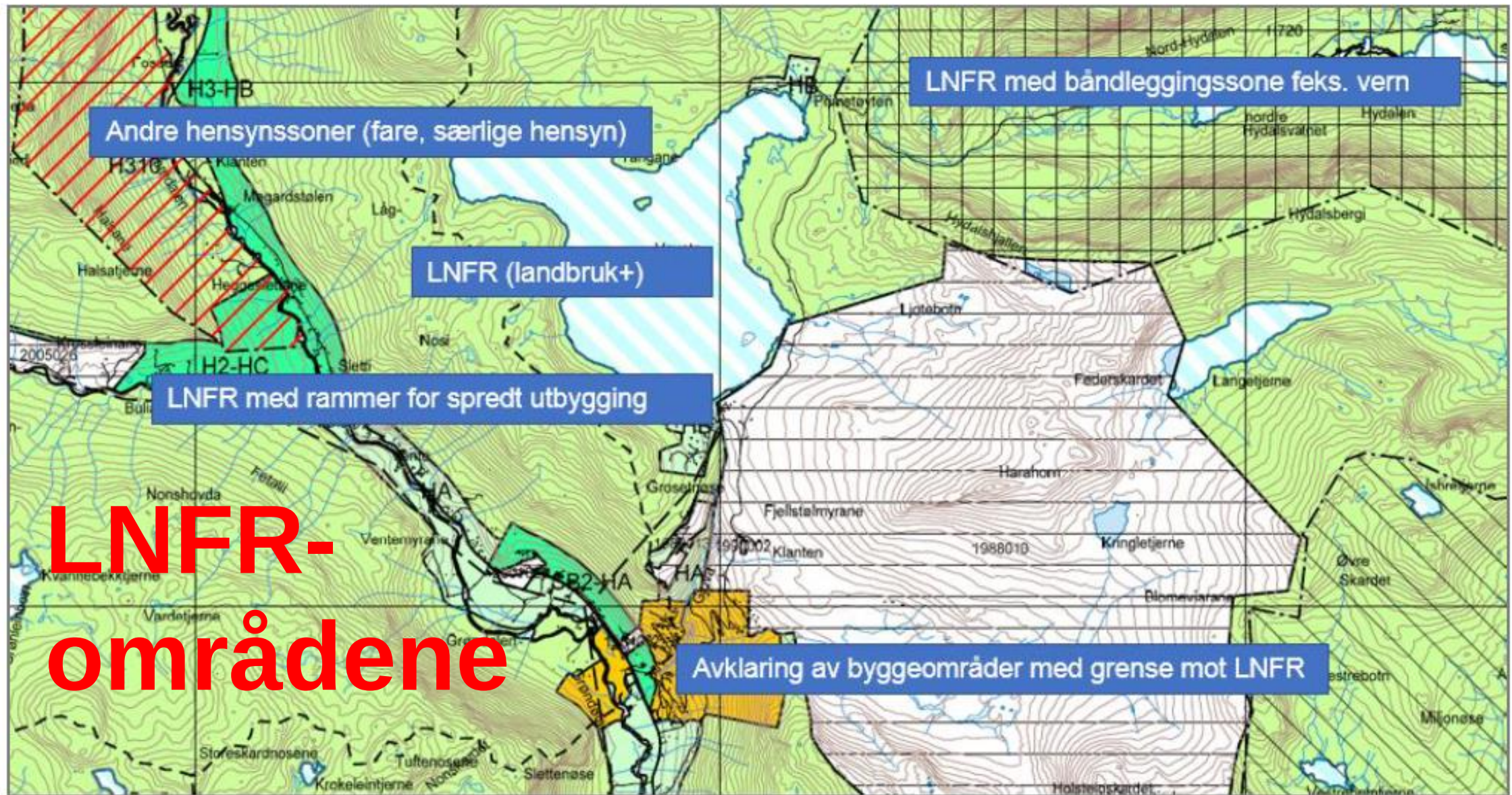
Veiledning på gang:

- Generell KU-veileder er i slutfasen, skal ferdigstilles
- KU i kommuneplan, integreres i ny kommuneplanveileder
- Eksempelsamling med gode KU-er, prosjekt for å undersøke kvaliteten på KU-er
- Må dekke alle typer kommuner og ulike behov!

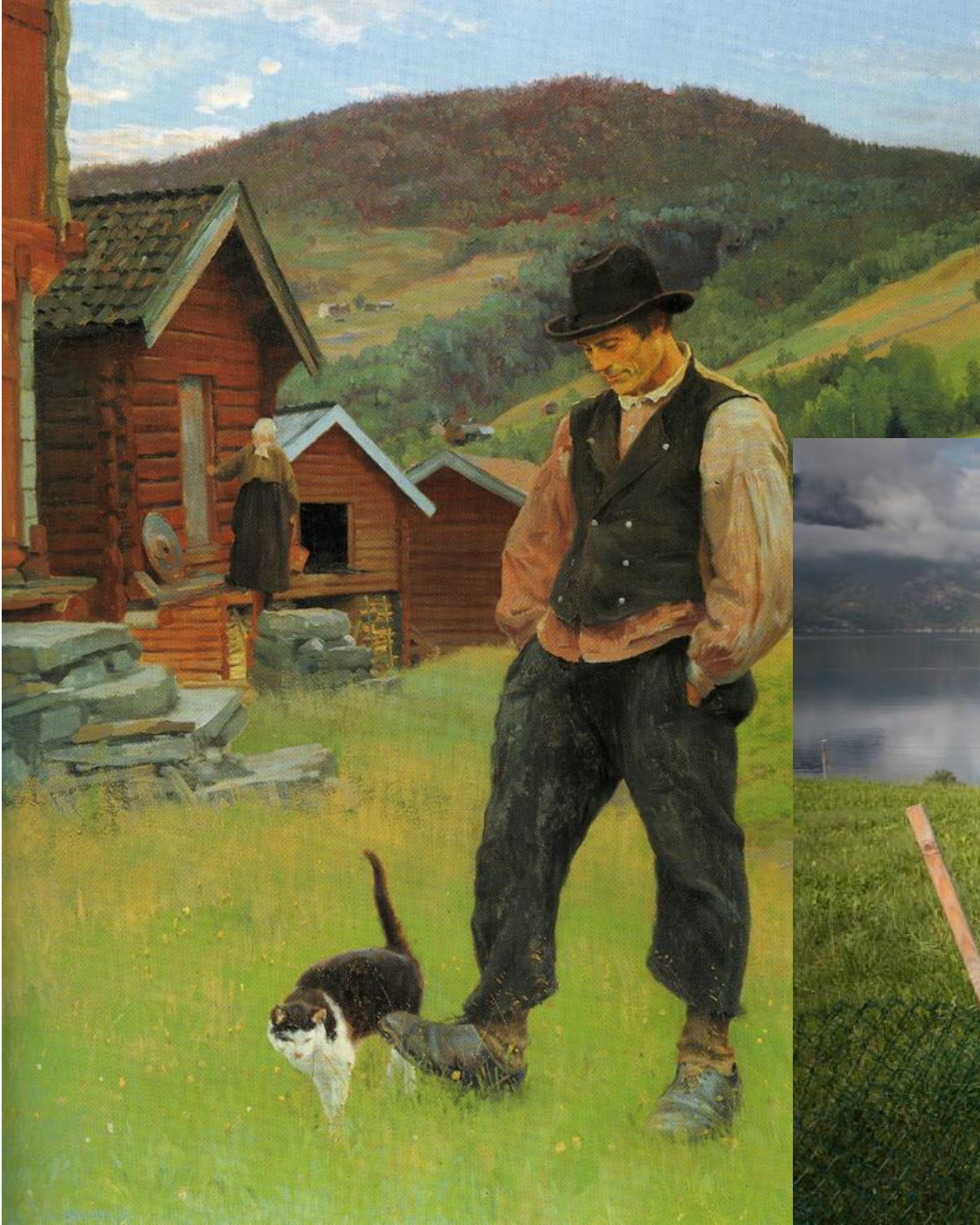
Det offentlige kartgrunnlaget (DOK)

- Det offentlige kartgrunnlaget (DOK) er offentlige geodata som skal gi et nødvendig geografisk informasjonsgrunnlag for oppgaver etter plan- og bygningsloven.
- Bruk av geografisk informasjon bidrar til en kunnskapsbasert forvaltning og effektive planprosesser.
- Ca. 140 datasett.
- DOK på regjeringen.no og [Kartverket](https://kartverket.no)
- Statusregister på www.geonorge.no

Figur 4.1. Samordning i LNFR områder berører flere temaer knyttet til plan- og bygningsloven og forvaltning etter sektorlover. Kartutsnittet er tilfeldig valgt fra en vedtatt arealdel til kommuneplan.

ID~~Y~~LL

KONFLIKT (?)

Alle jubla for det første nye huset i bygda sidan 1999 - så sa Fylkesmannen nei

SØREIDE (NRK): Foreldra jubla, naboane jubla og politikarane jubla då Preben Birkeland Søreide (21) ville bygga hus på heimegarden i den fråflyttingstruga bygda. Men Fylkesmannen overprøvde løyvet frå kommunen.

– Når me så å seia eig halve bygda, så brukar ikkje eg hundretusenvís av kroner på ei tomt ein annan stad i same bygd. Då blir det heller å flytta til Bergen, seier Preben Søreide.

– Eg har stor respekt for reglane, og dei verkar sikkert godt i pressområde, som til dømes Oslofjorden. Men når ein kjem til fylket vårt, så er det nettopp slike ting som ei gratis tomt på heimegarden som kan vera tunga på vektskåla for om nokon vil flytta heim eller ikkje. Då må det vera lov å bruka skjønn, held han fram.

– Vi ønsker no på nytt å sjå på moglegheitene for å byggje eit bustadhus med utgangspunkt i at vi tidlegare i saksgangen ved fleire høve har peikt på alternative plasseringar og løysingar, skriv fungerande assisterande fylkesmann, Christian Rekkedal. Dei har no vore i kontakt med ordføraren i Høyanger og avtala at dei vil be søkjaren om ei synfaring for i lag å sjå på dette.

Landbruksminister Bård Hoksrud (Frp) er glad for at Fylkesmannen i Sogn og Fjordane no vil sjå på byggesaka på Søreide i Høyanger på ny.

– I regjeringsplattforma har vi sagt at vi er for å forenkle regelverket for kva ein kan gjere på eigedomen sin. Difor er eg glad for at Fylkesmannen no seier at han vil ha ein dialog med kommunen. Så få vi sjå om det kan bli ei løysing, seier Hoksrud.

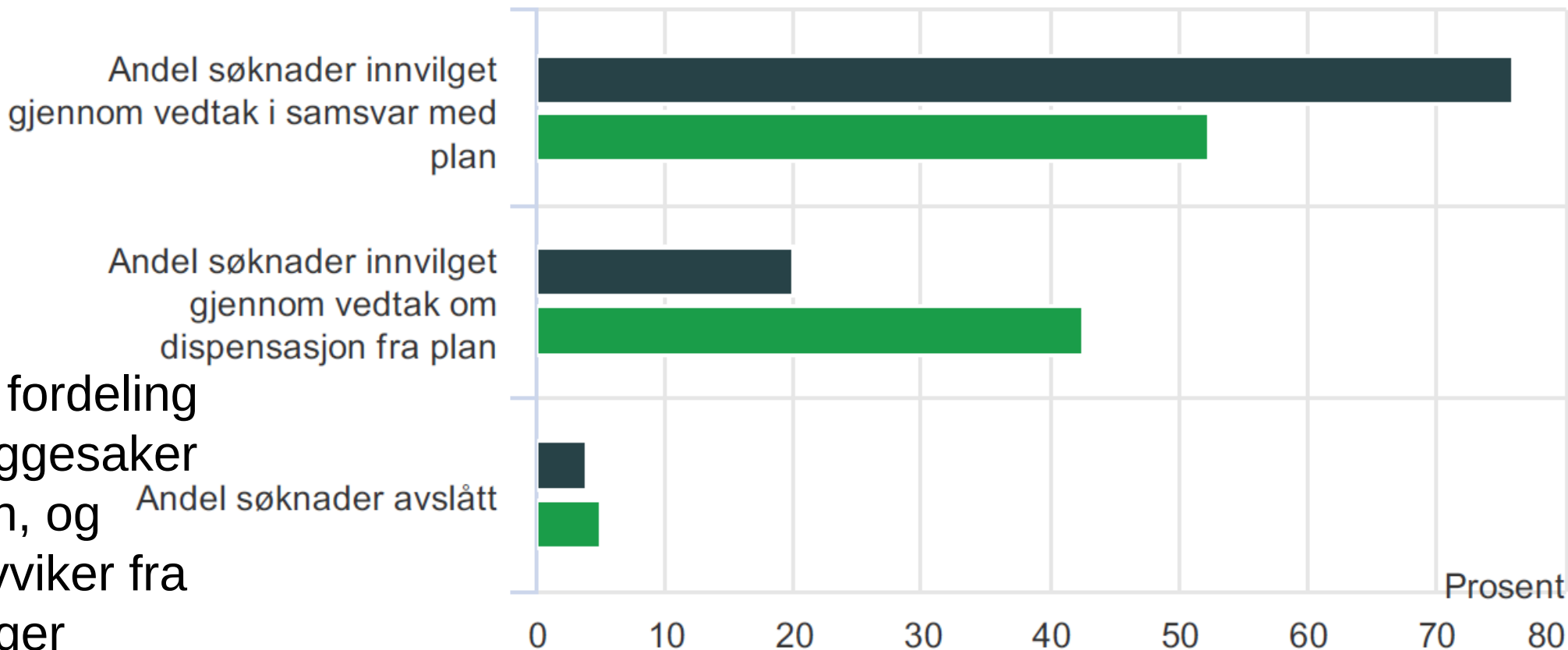
Preben har fått friarbrev etter omstridd byggesak

Preben Birkeland Søreide (21) har fått stor merksemd etter at han ikkje fekk lov til å skilje ut ei tomt på garden til foreldra. Enno har han ikkje rukke å svare på frieriet.

Andelen av dispensasjoner i LNFR-områdene er høy

Tabellen viser fordeling av vedtak i byggesaker i tråd med plan, og vedtak som avviker fra plan – og trenger dispensasjon.

Veid gjennomsnitt for hele landet

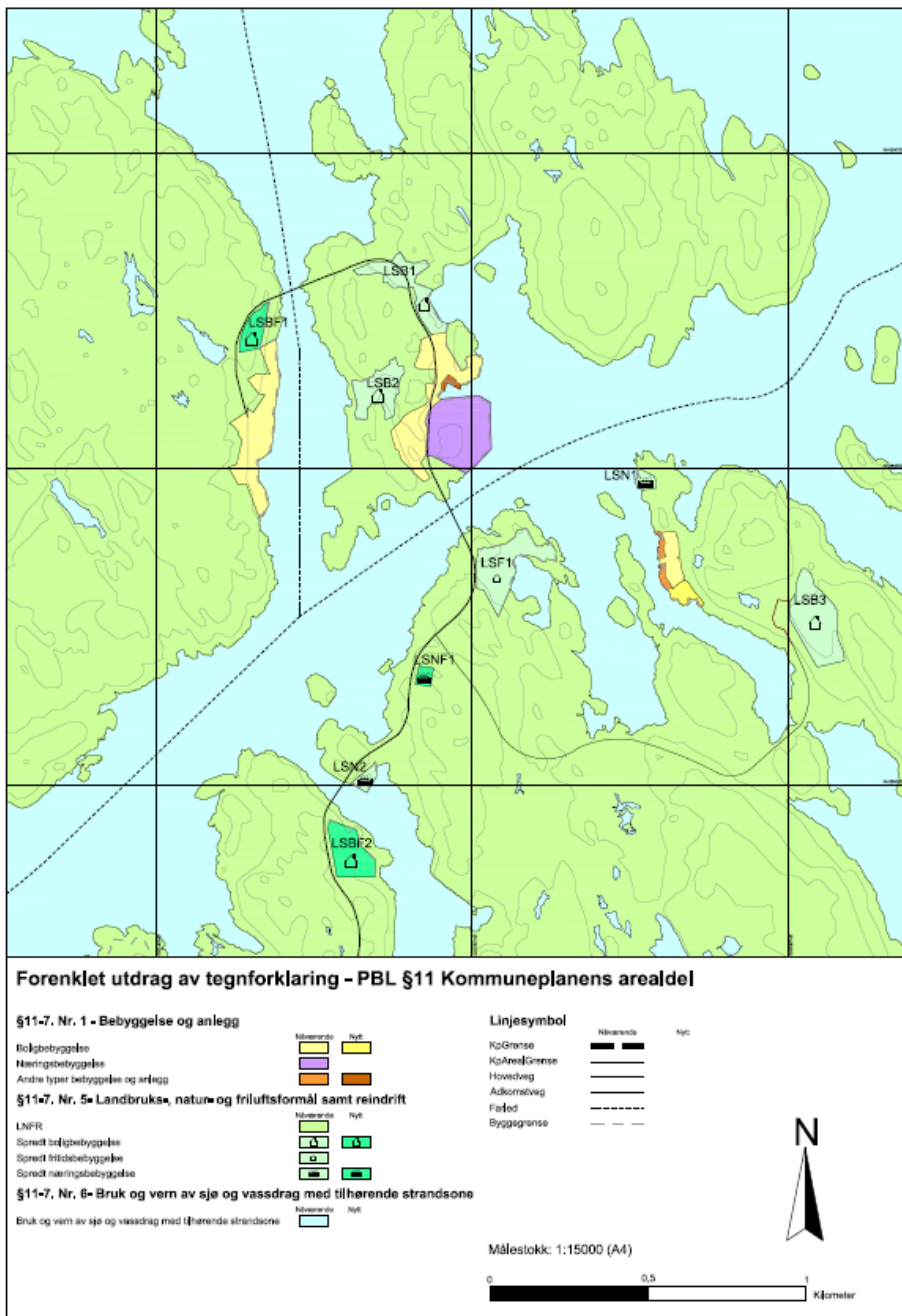
● Søknader som angår strandsonen, LNFR-områder og kulturminner
● Alle søknader

Kilde: Plan- og byggesaksbehandling, Statistisk sentralbyrå.

Det kommer en egen veileder for bruk av spredt bebyggelse i LNFR-områder

Foto: Liv Kirstine Just-Mortensen

Planlegging for spredt utbygging

- Mye av bebyggelsen ligger i landbruks-, natur-, frilufts- og reindriftsområder (LNFR)
- Ønskelig å angi dette i kommuneplaner – gi bestemmelser om størrelse, utforming, sikre at hensyn til flom og skred, jordvern, reindrift, naturmangfold, transport, teknisk drift, kostnader til omsorgstjenester etc. er ivare tatt
- Forenkling – legge til rette for spredt boligbygging der kommunen finner det riktig, og det ikke strider mot nasjonale eller regionale hensyn. Mindre behov for dispensasjoner

Disposisjon - innhold i veilederen

1. Innledende del – formålet med veilederen, hva som kan defineres som spredt bebyggelse og når LNFR spredt bebyggelse er riktig formål, krav til varsling, mv.
2. Kommuneplanens arealdel – planprosess og krav til utredninger. Litt om framgangsmåten kommunen kan benytte for å avsette områder til LNF(R) spredt bebyggelse og krav til KU og ROS
3. Framstilling av LNF(R) spredt bebyggelse i kommuneplanen. Detaljert gjennomgang av 3 ulike metoder, avgrensning av områder og egnet målestokk. Bruk av byggegrenser, hensynssoner, illustrasjoner, mm.

Innhold i veilederen forts.

4. Bestemmelser og retningslinjer for spredt bebyggelse. Litt om å sette plankrav eller åpne for enkeltvise søknader. Hva det alltid må gis bestemmelser om - lokalisering og omfang av bebyggelsen.

Innhold i veilederen forts.

5. Planhensyn med særskilte krav til avklaring etter sektorlov. Omtaler særskilt lovene knyttet til naturmangfold, landbruk og reindrift, kulturminner, deling av eiendom, og andre krav som må ivaretas om det skal kunne søkes rett fra kommuneplanen
6. Byggesaksbehandling av tiltak i områder avsatt til LNF(R) spredt bebyggelse - tiltak fritatt for søknad og dispensasjonsbehandling

Fjell og fritidsbebyggelse

- Vi reviderer veilederen for fritidsbebyggelse, planlagt før sommeren 2020
- Vi skal sette i gang vurdering av SPR for fjell våren 2020
- Vi følger erfaringer fra regionale planer for villreinfjella, virkning og bruk - overføringsverdi

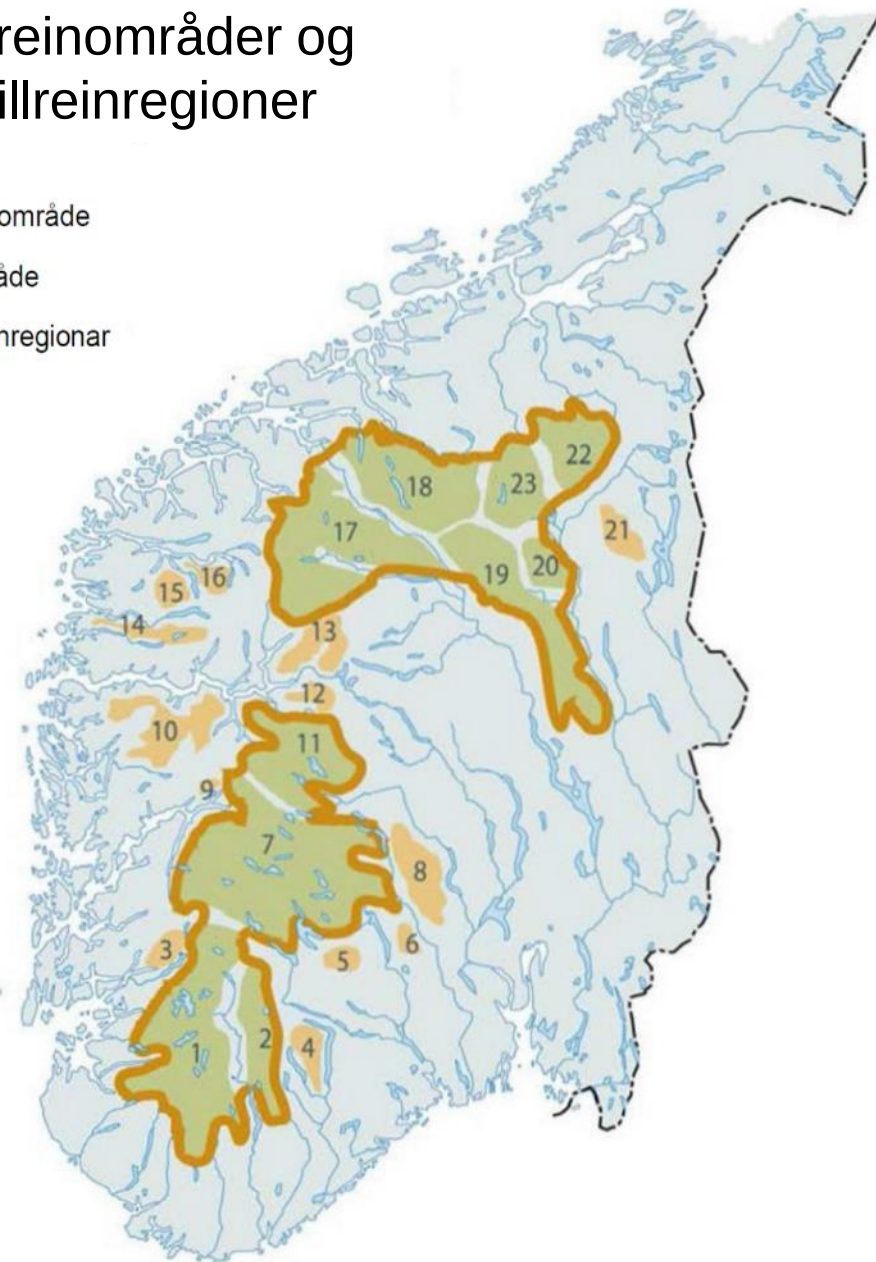

Nasjonale villreinområder og europeiske villreinregioner

- Nasjonale villreinområde
- Andre villreinområde
- Europeiske villreinregionar

- 1 Setesdal Ryfylke
- 2 Setesdal Austhei
- 3 Skaulen Etnefjell
- 4 Våmur–Roan
- 5 Brattefjell–Vindeggen
- 6 Blefjell
- 7 Hardangervidda
- 8 Norefjell–Reinsjøfjell
- 9 Oksenhalvøya
- 10 Fjellheimen
- 11 Nordfjella
- 12 Lærdal–Årdal
- 13 Vest-Jotunheimen
- 14 Sunnfjord
- 15 Førdefjella
- 16 Svartebotnen
- 17 Ottadalsområdet
- 18 Snøhetta
- 19 Rondane
- 20 Sølnekletten
- 21 Tolga Østfjell
- 22 Forollhogna
- 23 Knutshø

Kjelde: Andersen & Hustad (2004), revidert.

Reindrift

- Pbl har som mål at naturgrunnlaget for samisk kultur og språk, næringsutvikling og samfunnsliv skal sikres. Reindriften er mange steder en forutsetning for dette.
- Planlegging skal sikre reindriftens arealer samtidig som hensynet til reindrift veiges opp mot andre samfunnsinteresser.
- Siden reindriftsarealene går på tvers av kommune- og fylkesgrenser, kan regionale og interkommunale planer være godt egnet.

Foto: T. Gustavsen/Markedsutvalget for reinkjøtt

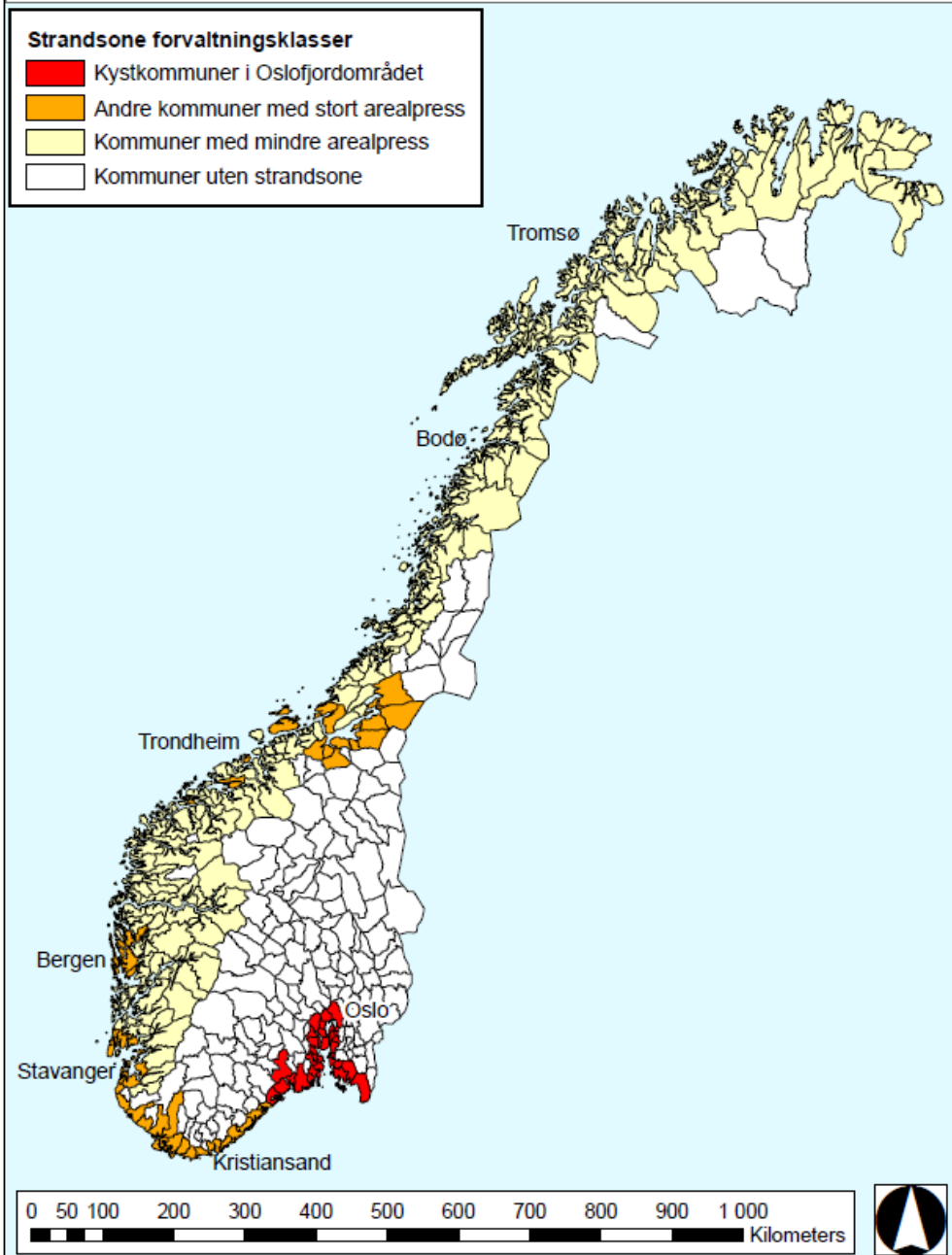
Bedre veiledning om planlegging i reindriftsområder og om planlegging og samiske interesser

- LMD følger opp Meld. St. 32(2016-17) om reindriftspolitikken og har startet arbeidet med å oppdatere to veiledere:
 - Veileder om reindrift og plan- og bygningsloven
 - Veileder om konsekvensutredninger og konsekvensutredningene
- Arbeidet skjer i samarbeid med bl.a. KMD – planavdelingen. Fylkesmannen i Troms og Finnmark er bedt om innspill.
- Sametinget har satt i gang arbeid med å revidere sin planveileder. KMD ved PLAN og SAMI har hatt møte med Sametinget, vårt bidrag vil være å kvalitetssikre i forhold til pbl og plansystem

Strandsonen langs sjø: Differensiering gjennom plan

Forbudet gjelder ikke der annen byggegrense er fastsatt i kommuneplanens arealdel eller reguleringsplan.

Det gjelder heller ikke der kommunen har gitt bestemmelser i kommuneplanens arealdel om oppføring av nødvendige bygninger, mindre anlegg og opplag som skal tjene til landbruk, fiske, akvakultur eller ferdsel til sjøs.

Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjø

- Er på departementshøring
- Blir sendt på høring før jul, 6 uker
- Planlagt ferdig februar/mars 2020
- Forenkles og tydeliggjøres, soner beholdes

Viktige ting:

- Byggegrense i kommuneplan – ta stilling til eksist. bebyggelse, tenk langsiktig
- Sikre viktige områder for allmenheten
- Landbruk, fiske, reindrift i strandsonen – unntak må fastsettes i kommuneplan
- Utvikler 3D-modell med relevante data i strandsonen – for kommunene

Planlegging i sjø etter plan- og bygningsloven – ny veileder kommer!

Foto: Kristin Nordli

Foto: Jan Hausken

Foto: Aram havn, Jan Hausken

Foto: Hitra, Kristin Nordli

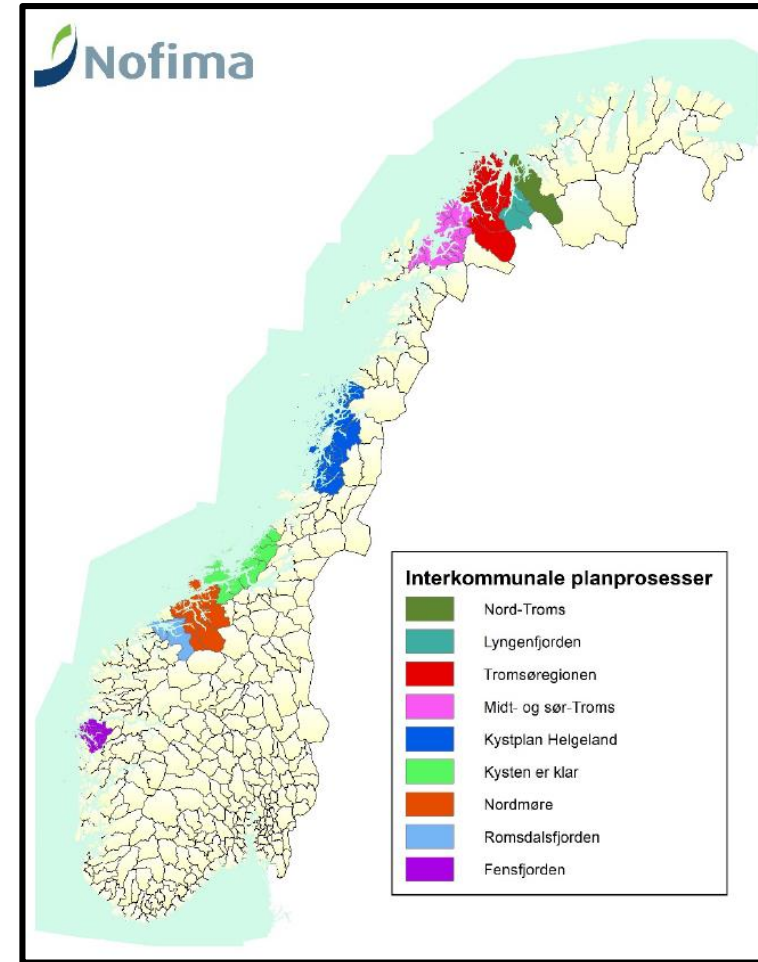
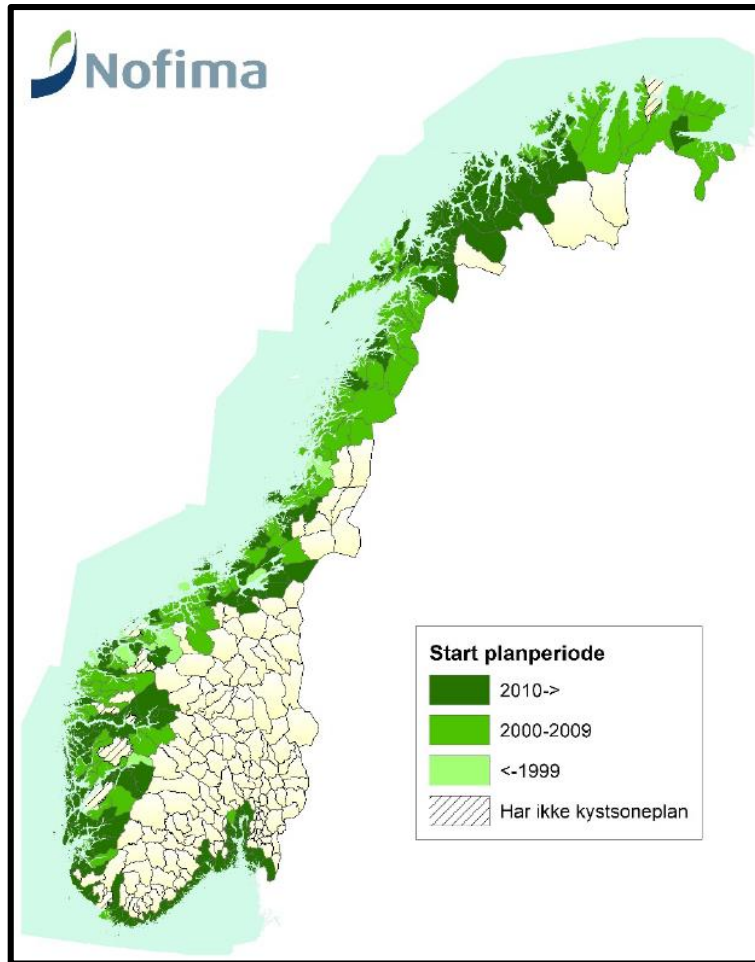

Foto: Kristin Nordli

Foto: Kristin Nordli

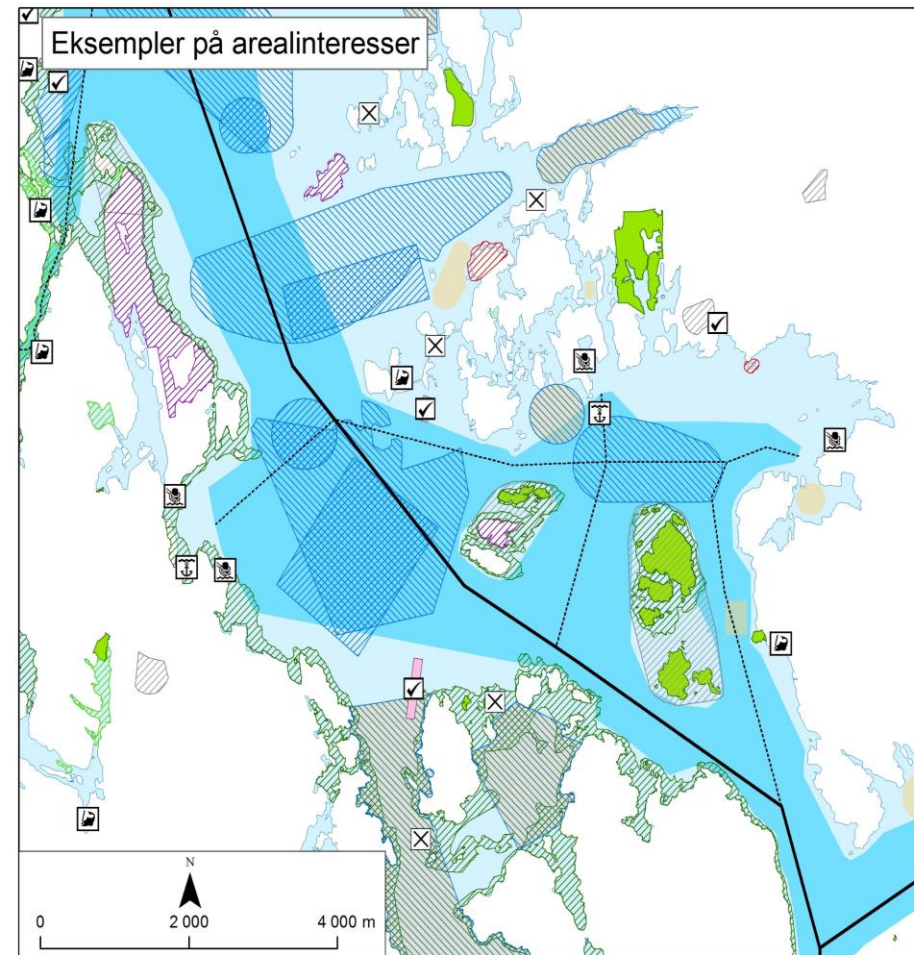
Planpraksis i sjøområdene, Nofima - rapport 2017

Tema	Hvordan vil tiltaket påvirke?
Klima	Klimagassutslipp
Klimatilpasning	Tilpasning til et endret klima
Farled/ sjøveis transport	Framkommelighet og sikkerhet
Fiske	Fiskerienes mulighet til å drive aktivt fiske Økonomisk relevante fiskebestander herunder gyte- og oppvekstområder /grensesnitt mot naturmangfold
Andre naturressurser	Ressursgrunnlag og driftsforhold for uttak av ulike marine naturressurser som tang/tare, skjellsand, mineraler mv.
Akvakultur	Eksisterende anlegg og planlagte godkjente akvakulturlokaliteter
Naturmangfold	Landskapsøkologiske sammenhenger over og under vannflaten, marine naturtyper, artsfunksjonsområder og enkeltarter inklusiv sjøfugl Verneområder
Landskapsbilde	Visuell kvaliteter i det fysiske landskapet

Friluftsliv	Menneskers mulighet til rekreasjon og områders egnethet og opplevelsesverdi.
Samiske interesser	Sjøsamiske interesser og samisk kulturarv.
Reindrift	Viktige trekkruiter inkludert svømmelei og andre områder for reindrift over og ved sjøområder.
Kulturarv, kulturmiljø	Arkeologiske kulturminner, nyere tids kulturminner, sammenhengende kulturmiljø eller andre verneverdige objekter og miljøer.
Samfunnssikkerhet	Sårbarhet for liv og helse eller samfunnsverdier. Risiko for uønskede hendelser
Infrastruktur	Sikkerhet og kapasitet i farleder Infrastruktur på sjøbunnen
Energianlegg	Ulike typer energianlegg i sjø, Behandles etter sektorlov, men har betydning for kommunens planlegging.
Vannmiljø og forurensningssituasjonen	Mål for vannkvalitet og vurderinger etter regionale planer og vannforskriften.
Forsvarets arealbruk	Forbudsområder, skyte- og øvingsfelt i sjø og andre områder i bruk av forsvaret.
Lokal og regional utvikling	Kommunale eller regionale areal- og utbyggingsstrategier, planer eller annen strategisk utvikling, herunder næringsinteresser

Tegnforklaring

Farled- og havnedata (Kystverket)

- Hovedled
- Biled
- Fiskerihavn
- ISPS havneanlegg
- Nødhavn
- Farledavgrensning

Akvakultur (Fiskeridir.)

- Akvakulturanlegg
- Slettede AK lokaliteter
- Aktive AK lokaliteter

Fiskeridata (Fiskeridir.)

- Fiske - passiv redskap
- Fiske - aktiv redskap
- Gyteområder

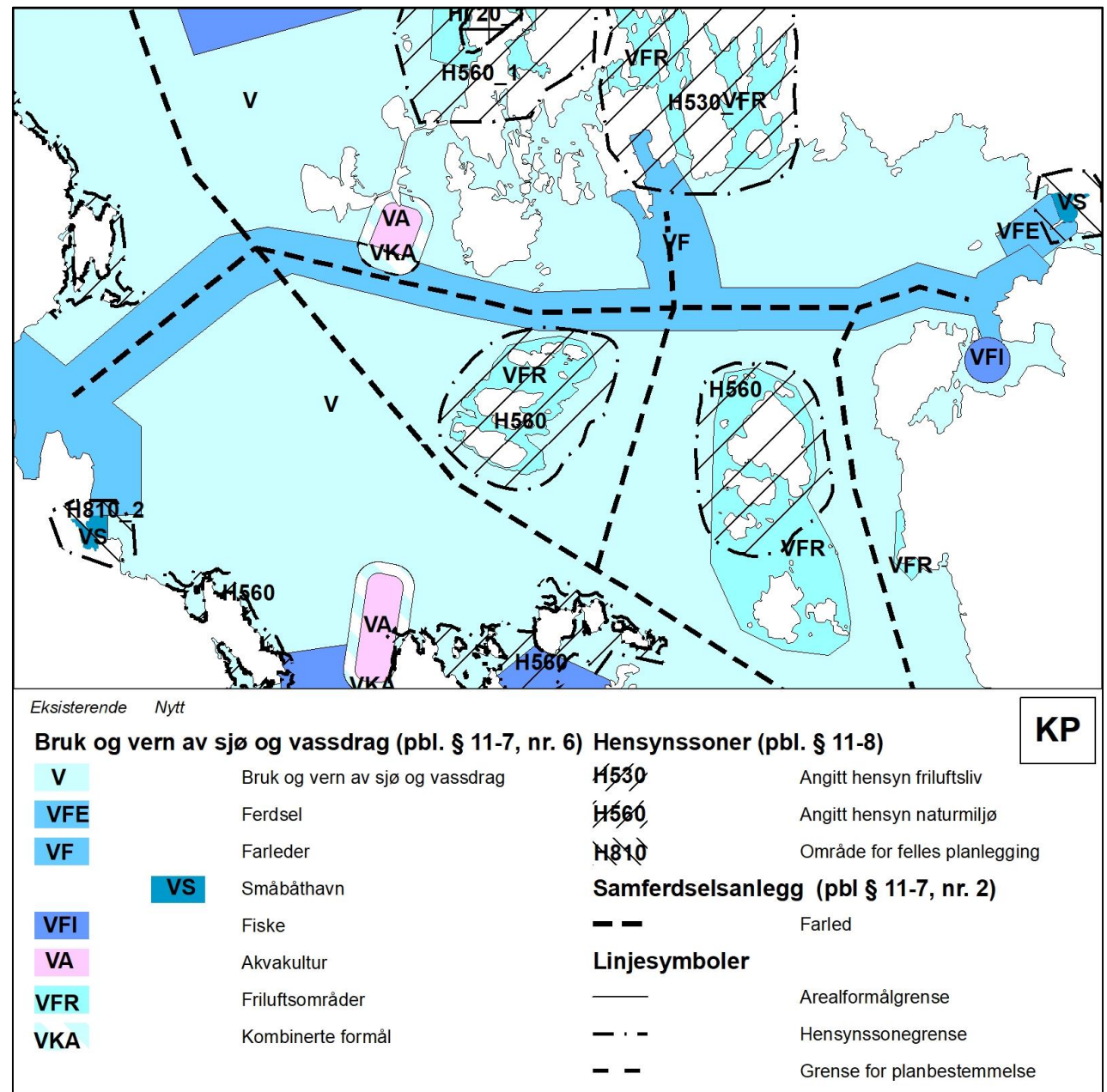
Naturmangfold (Miljødir.)

- Naturvernområder
- Naturtyper
- A-verdi
- B-verdi
- C-verdi
- Utvalgte naturtyper
- Arter av nasjonal forvaltningsinteresse

Friluftsliv

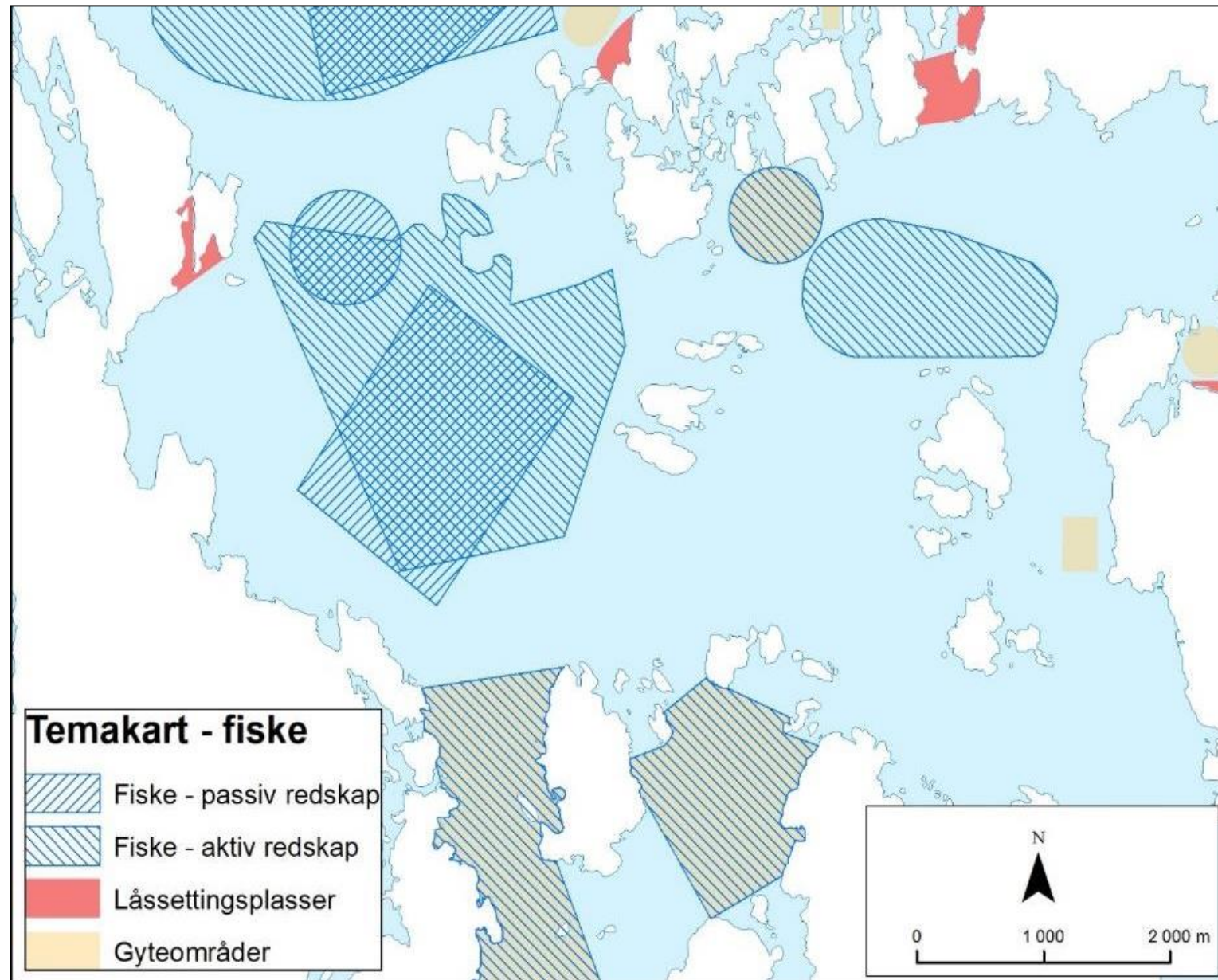
- Statlig sikra friluftsområde

Farleder

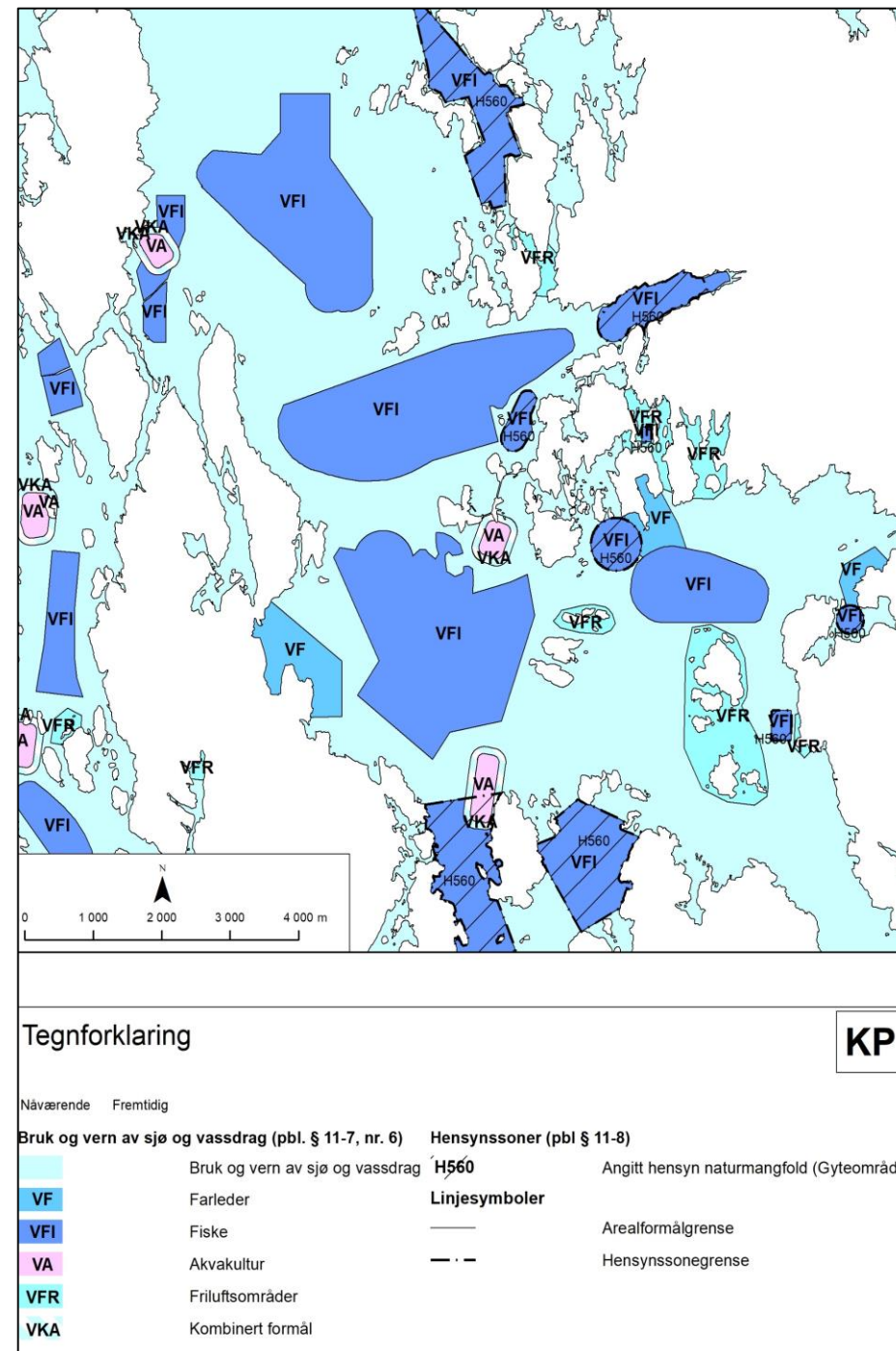
Figur 9: Figuren viser hvordan farleder kan fremstilles i kommuneplanens arealdel. Linjesymbolene viser farled mens farledsformålet kun viser de arealene med særlig stor skipstrafikk. (Eksempelet er fiktivt og tar utgangspunkt i temakartet i Figur 3)

Fiske temakart

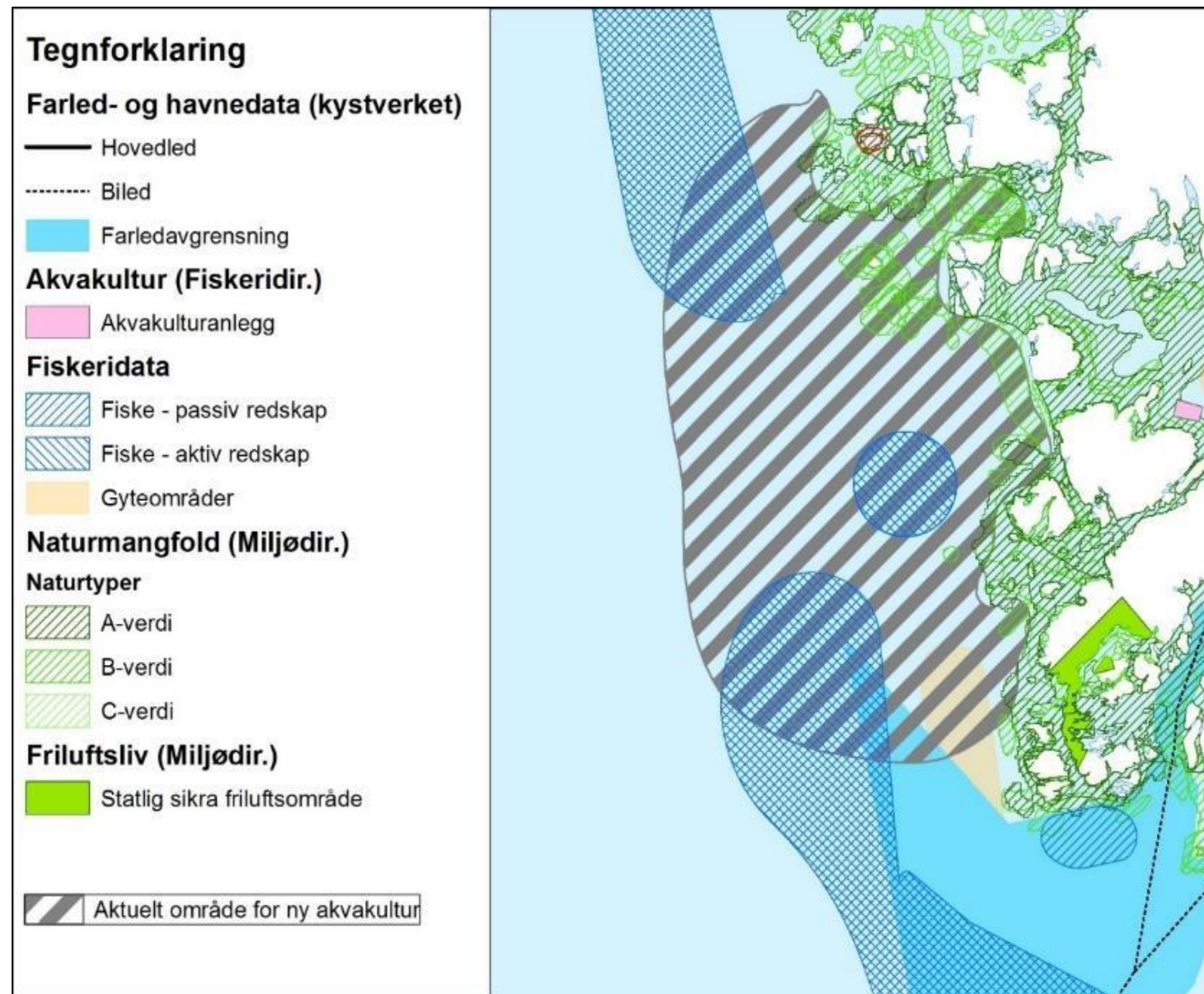

Figur 20: Temakart over fiskeridirektoratets kystnære fiskeridata (kilde: Fiskeridirektoratet.)

Fiske i kommuneplan

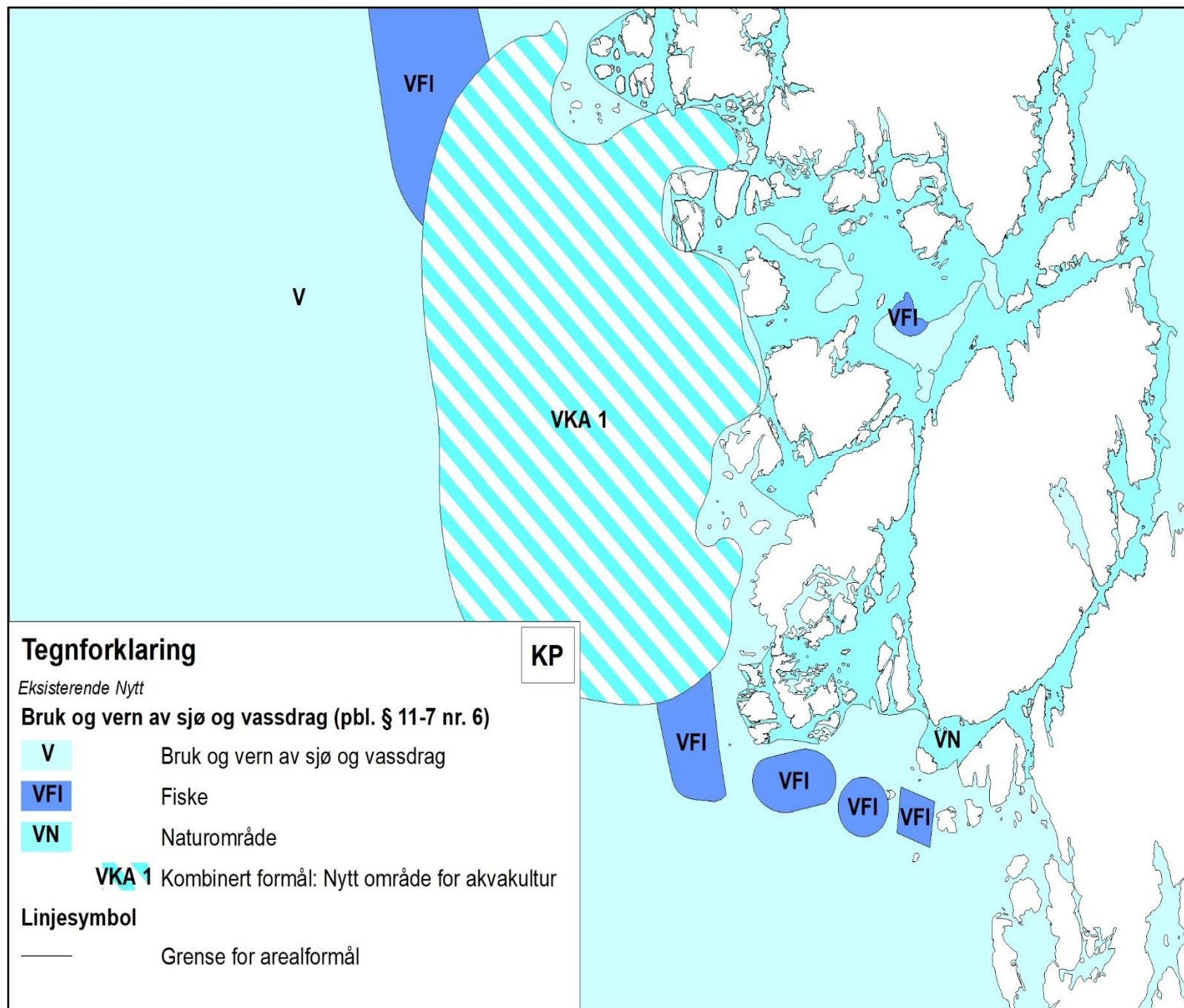

Analysekart avklaring områder for akvakultur

Figur 26: Kartet viser et areal der en overordnet konsekvensutredning konkluderer med at akvakulturanlegg kan lokaliseres. (Eksempelet er fiktivt)

Kommuneplan

Eksempel på kommuneplanbestemmelse – hovedformål unntatt akvakultur

1. Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone (pbl. § 11-7 nr. 6).

- a) *Formålet gjelder flerbruksområde i sjø for natur, friluftsliv, ferdsel, farled og fiske.*
- b) *Etablering av akvakultur, utfylling og deponering i sjø, flytebrygger og kaianlegg eller andre tiltak som er i konflikt med natur, friluftsliv, ferdsel eller fiske er ikke tillatt.*
- c) *Utlekking av sjøledninger for vann, avløp, varmepumper, strøm- og telenett kan tillattes på havbunnen.*
- d) *Fortøyninger for akvakultur kan tillates i vannsøylen dersom disse ligger dypere enn kote minus 20 meter.*

Hele anlegget, med fortøyninger, fôrflåte og ev. boliger, skal ligge innenfor akvakulturformålet, jf. § 11-11 nr. 3.

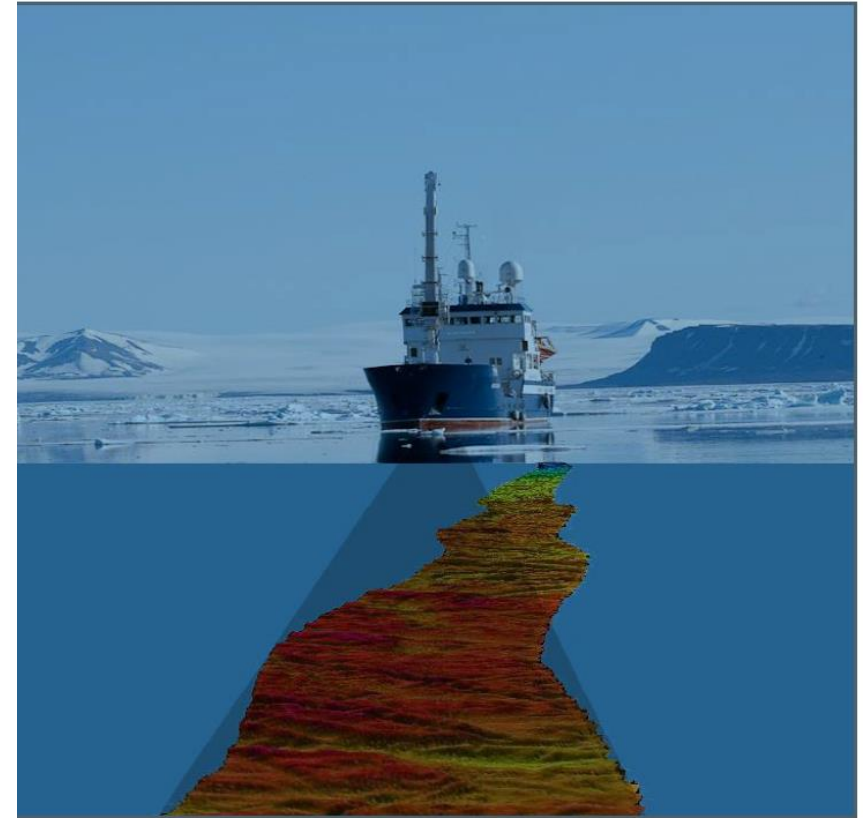
Innenfor akvakulturformålet, kan det etableres inntil to oppdrettsanlegg for laks, ørret og regnbueørret, jf. pbl. § 11-11 nr. 7.

Fortøyninger skal ligge innenfor akvakulturformålet må fortøyningene ligge dypere enn 25 m av hensyn til farled, jf. §11-11 nr. 3.

i vertikalnivå 4 og 5. I vertikalnivå 5 (vannsøylen),

Bedre kunnskapsgrunnlag og digitale verktøy for planlegging i sjø

- Det offentlige kartgrunnlaget er et viktig utgangspunkt for data til bruk i kystsoneplanleggingen .
- Marine grunnkart i kystsonen
 - bunnforhold, geologi og biologi i nære kystområder og tilgjengeliggjøring av data
 - pilotprosjekter

Et nytt nasjonalt kunnskapsgrunnlag «Marine grunnkart i kystsonen» er en realitet når regjeringen bevilger 13,8 millioner kroner i 2020 til oppstart i tre pilotområder langs norskekysten.

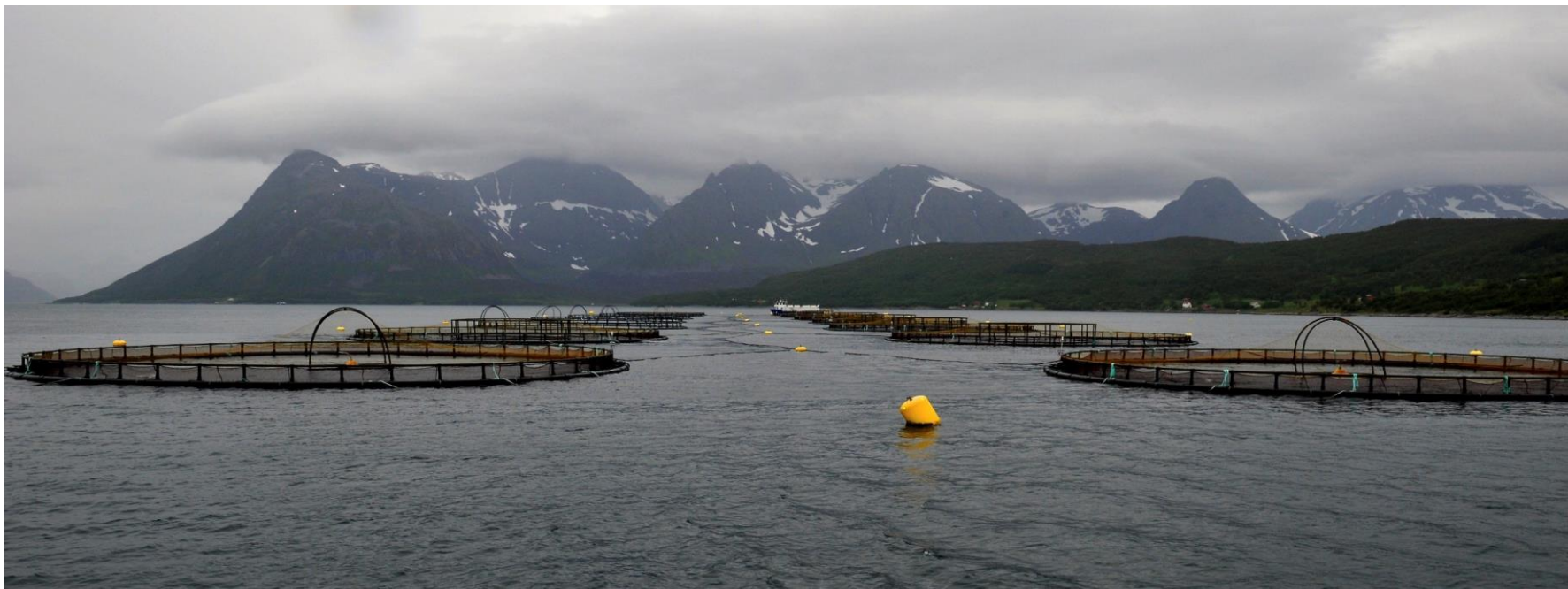
Skjervøy og Kvænangen, 400 kvkm

Arealet dekker kystområder i Skjervøy og Kvænangen i Troms. Hele området er dekket med eksisterende multistråledata som er gode nok til å benyttes i marine grunnkart. Ingen dybdekartlegging er nødvendig.

Troms arbeider med avklaringer om finansiering av MNOK 3 innen utgangen av september. Støttebrev vil bli sendt i slutten av september.

NGU, HI og NIVA har noen geologiske og biologiske data i deler av det foreslåtte området, men det er likevel nødvendig med nytt feltarbeid.

Eksisterende dybdedata grønt, manglende dybdedata rodt.

Lover og retningslinjer for planlegging og ressursutnytting i kystnære sjøområder – rundskriv H-6/18

- Erstatte rundskriv T-4/96
- Oversikt over lover som har betydning i kystzoneplanleggingen og hvordan disse skal samordnes i planlegging etter PBL
- Hovedfokus på kommuneplanens arealdel. Regionale planer og reguleringsplaner omtales kort

Kompetanse og forskning

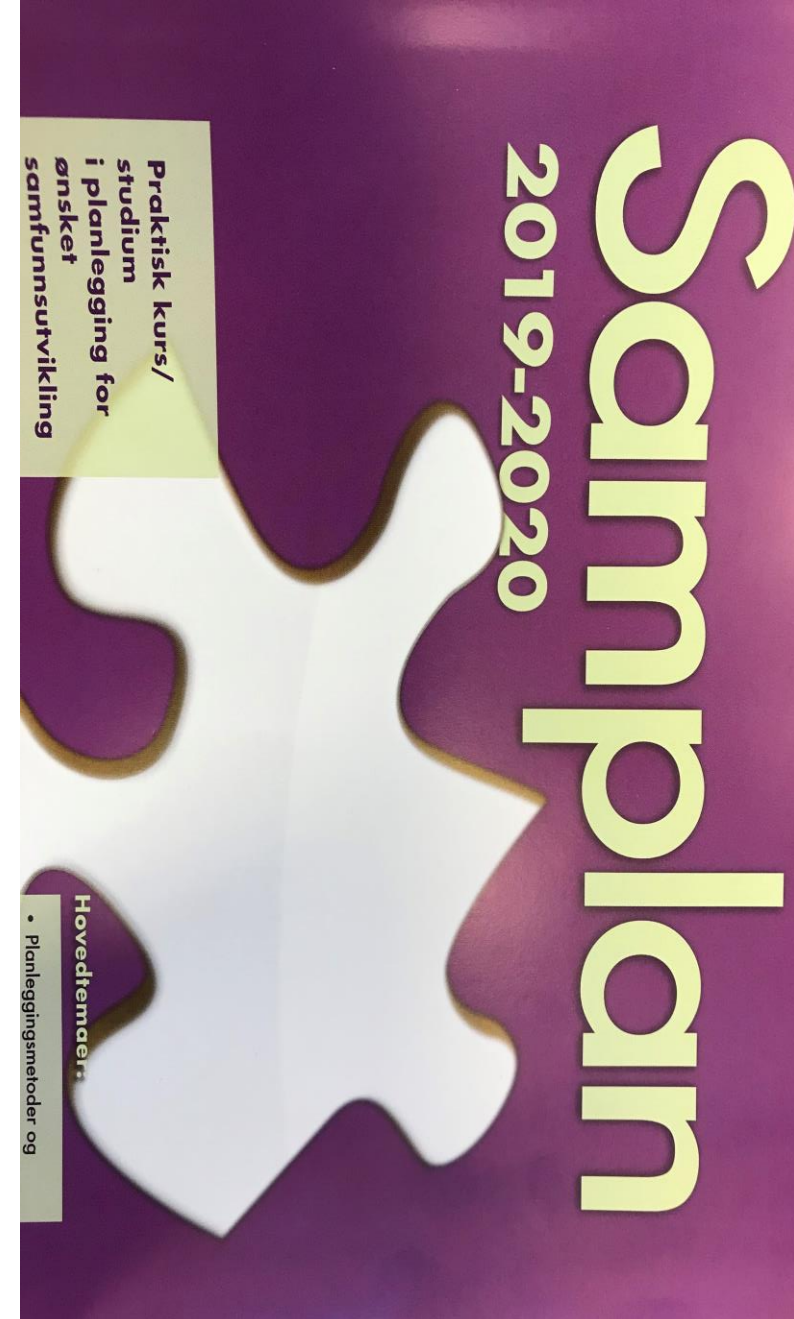
Planleggingskompetanse

- Stort behov for bedre kompetanse og større kapasitet i kommunene, og på regionalt nivå
- For liten utdanningskapasitet, stor konkurranse mellom kommuner, stat, private
- Stortinget har bedt regjeringen sette i gang et arbeid for å øke utdanningskapasiteten i offentlig planlegging
- Forum for utdanning i samfunnsplanlegging (FUS) er bedt om å utrede kapasiteten i planleggerutdanning, rapport nettopp lagt fram. Samarbeid mellom KMD og KD.
- Nytt forskningsprogram på planlegging

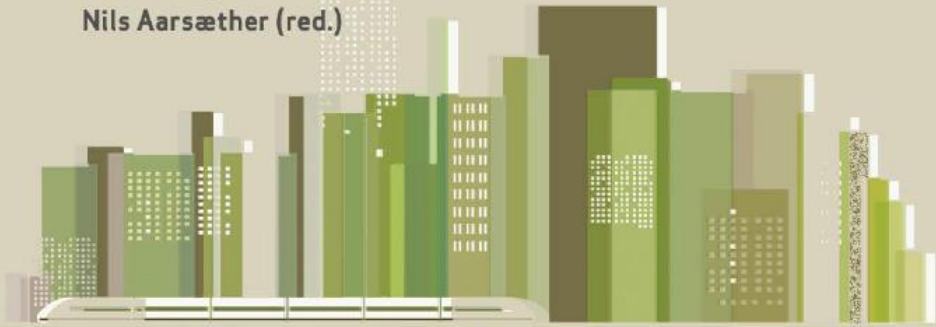
Etter- og videreutdanning m.v.

- Vi gir støtte til pbl-konferanser for kommunene i regi av fylkeskommune/fylkesmenn
- Samplan 2019-20 – søknadsfrist 1. mai.
Kommunalt ansatte kan søke om dekning av deltakeravgiften fra KS' utviklingsmidler.
- Samplan for rådmenn: Blir utlyst i vår, starter i september.
- Målrettede kurs: Reguleringsplan, KU, utbyggingsavtaler – flere forslag til temaer?

Gro Sandkjær Hanssen
Nils Aarsæther (red.)

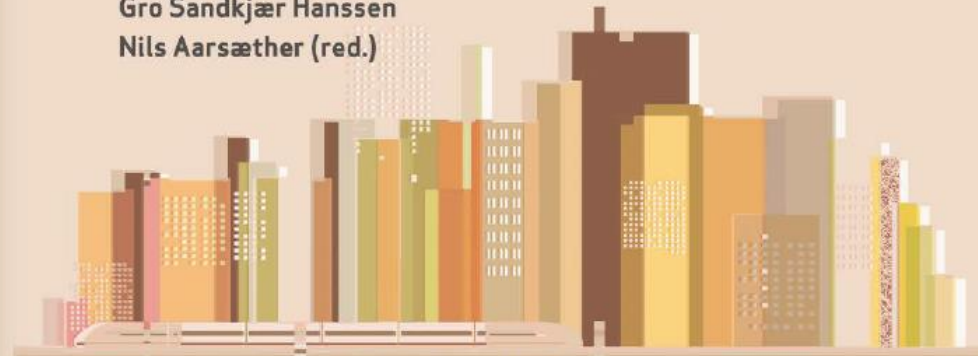
PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

- fungerer loven
etter intensjonene?

UNIVERSITETSFORLAGET

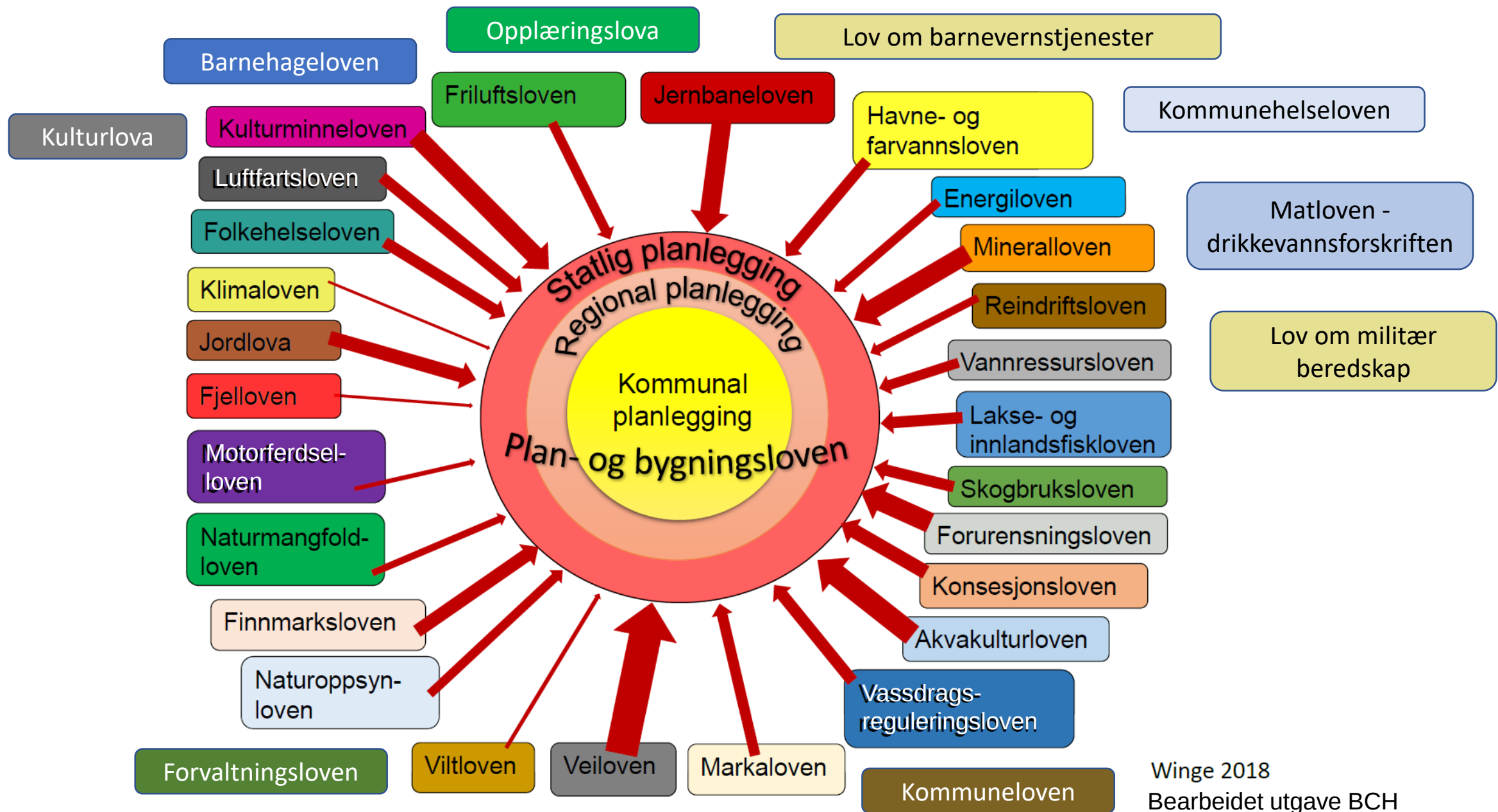
Gro Sandkjær Hanssen
Nils Aarsæther (red.)

PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

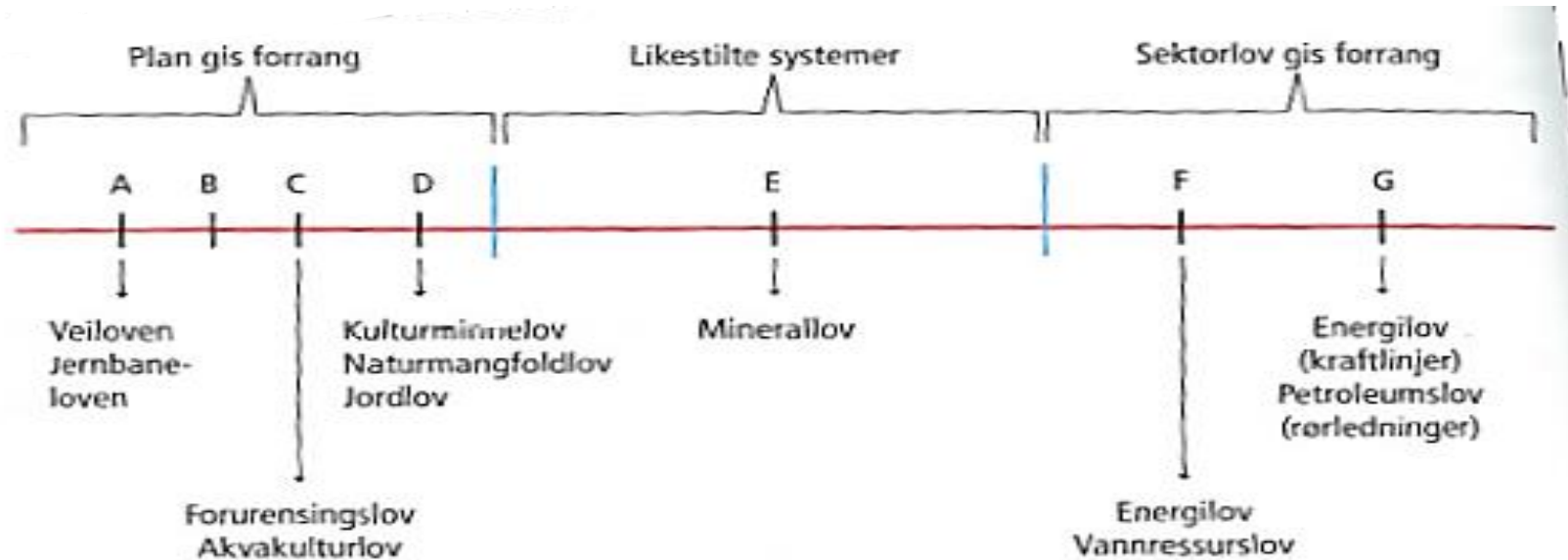
- en lov for vår tid?

UNIVERSITETSFORLAGET

Winge 2018
Bearbeidet utgave BCH

Pbl som samhandlingslov (horisontal samordning) – Winge

- A. Planlegging- og godkjenning i medhold av pbl. (planmodell)
- B. Plankravmodell
- C. Samtykkemodellen
- D. Plan går foran arealbruksrestriksjoner i sektorlov (frigivelsesmodell)
- E. Uavhengige prosesser og vedtak (to-sporet modell)
- F. Tillatelse etter sektorlov kan gå foran plan (sektormodell I)
- G. Vedtak etter sektorlov går foran plan (sektormodell II)

Nikolai K. Winge

En felles arena for sektorer og interesser

Forskerne finner bl.a. at:

- Loven i for liten grad sikrer boligsosiale mål og ambisjoner, og ikke i tilstrekkelig grad sikrer klimahensyn og naturmangfoldhensyn.
- Loven sikrer heller ikke et godt nok system for å fange de akkumulerte konsekvensene av arealpolitikken for klimagassutslipp, kulturverdier og naturmangfold.
- Lovens koblinger til konseptvalgutredninger, sykehuslokaliseringer og tiltak etter energiloven er også mangelfulle.
- Videre har loven behov for å inkludere prinsipper og systemer for å beregne – og fordele – planskapte verdier, for i større grad å sikre økonomisk bærekraftig utvikling.
- Det kreves også flere verktøy eller ordninger for at kommunene som folkevalgte organ skal kunne ta strategiske grep i planleggingen.

Men

- Forskerne konkluderer også med at plan- og bygningsloven (2008) i hovedsak har høy legitimitet, og at den er godt balansert med hensyn til rammer for nøkkelaktører.
- Videre finner de at loven er tuftet på en tung arv fra arealplanleggingen, men at samfunnsplanleggingen er blitt styrket de senere årene – både i loven og i praksis.
- Plansystemet er altså i hovedsak godt, men det er svakheter i praktiseringen av det

Hvordan følger vi opp?

- Utlyst oppdrag for å se på hvordan lover under KLD og LMD kan samordnes bedre med PBL
- Vurderer om PBL kan brukes mer aktivt i avklaring av vindkraft (regionale planer, bedre involvering av fylkeskommuner og kommuner, etc) Samarbeid med LMD og KLD
- Arbeidsgruppe under Interdepartemental plangruppe – oppfølging av Evaplans forslag.
- Må avklare om det er behov for offentlig utvalg – f eks for å se på de "store" samordningsbehovene (KVU/KS1, sykehus, energi osv)
- Forskningsprogram planlegging under forskningsrådet

Takk for meg!

Og husk - du finner det meste på www.planlegging.no